



NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Szczecinie

LSZ.410.006.02.2022

Dorota Siarska-Zacharewicz
Prezes Zarządu
Międzyzdrojskiego Towarzystwa
Budownictwa Społecznego sp. z o.o.
ul. Cicha 2
72-500 Międzyzdroje

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/22/080 – Funkcjonowanie małych portów morskich w województwach pomorskim i zachodniopomorskim

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Międzyzdrojskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego sp. z o.o. ¹ ul. Cicha 2, 72-500 Międzyzdroje.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Dorota Siarska-Zacharewicz, Prezes Zarządu MTBS ² od 19 czerwca 2009 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Planowanie, realizowanie i nadzorowanie rozwoju portu morskiego. 2. Zarządzanie infrastrukturą portową i zapewnienie jej ochrony. 3. Prowadzenie gospodarki finansowo-księkowej oraz osiąganie planowanych wyników finansowych.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2019 r. do 31 marca 2022 r., z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed i po tym okresie, jeżeli miały istotny wpływ na zagadnienia objęte kontrolą NIK.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Artykuł 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie
Kontroler	Katarzyna Kozłowska, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/49/2022 z 8 kwietnia 2022 r. (akta kontroli str. 1, 346-347)

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, w szczególności w obszarze zarządzania infrastrukturą portu rybackiego w Wapnicy ⁵ i zapewnieniem jej ochrony.
Uzasadnienie oceny ogólnej	W latach 2021-2022 (do 31 marca) przedmiot działalności MTBS jako podmiotu zarządzającego Portem nie był zgodny z zakresem określonym w akcie założycielskim Spółki MTBS oraz celem jej powołania. Mimo powierzonych obowiązków zarządzania Portem przez Gminę Międzyzdroje ⁶ w Spółce MTBS nie podjęto działań zmierzających do rozszerzenia zakresu działalności statutowej o zadania związane z zarządzaniem Portem. Z naruszeniem obowiązujących przepisów Spółka MTBS nieprawidłowo powołała zarządzającą Portem w latach 2019-2020 spółkę zależną pn. „Marina” Międzyzdroje Wapnica sp. z o.o. ⁷ Wbrew przepisom ograniczającym prowadzenie działalności gospodarczej przez osoby

¹ Dalej: MTBS lub Spółka MTBS..

² Dalej: Prezes.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623; dalej: ustawa o NIK.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Zarządzenie Ministra Żeglugi z 4 lutego 1965 r. w sprawie ustalenia granicy terytorialnej morskiego portu rybackiego w Wapnicy (M.P. Nr 15, poz. 58); dalej: Port.

⁶ Dalej: Gmina.

⁷ Dalej: „Marina” lub Spółka „Marina”.

pełniące funkcje publiczne, Prezes MTBS jako członek organu zarządzającego, pełniła funkcję Przewodniczącej Rady Nadzorczej Spółki „Marina”.

W MTBS nie posiadano dokumentacji ani wiedzy dotyczącej poszczególnych elementów wchodzących w skład infrastruktury portowej, mimo przyjęcia obowiązku zarządzania tą infrastrukturą (na podstawie umowy o zarządzanie Portem zawartej z Gminą). Nie podjęto żadnych działań zmierzających do ustalenia, jakimi obiektami i urządzeniami należało zarządzać w Porcie, co w konsekwencji uniemożliwiło zgodne z obowiązującym prawem wykonywanie obowiązków podmiotu zarządzającego Portem oraz rzetelne wykonywanie zadań nałożonych umowami o zarządzanie Portem. Stwierdzono zaniedbania w zakresie sprawdzania i utrzymania w odpowiednim stanie infrastruktury portowej, w tym: nie przeprowadzono pięcioletniej okresowej kontroli budynku Bosmanatu oraz rocznych okresowych kontroli budowli morskiej; nie zrealizowano zaleceń wskazanych w protokołach z rocznych okresowych kontroli stanu technicznego budynku Bosmanatu; nie wykonano zaleceń sformułowanych w wyniku przeprowadzenia pięcioletniej kontroli okresowej budowli morskiej (w 2018 r.); dla budowli morskiej nie prowadzono książki obiektu budowlanego.

Spółka MTBS nie posiadała zatwierdzonych przez odpowiednie organy planów: zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń wód portowych oraz gospodarowania odpadami ze statków. Nie sporządzano i nie przekazywano właściwemu organowi okresowych raportów dotyczących funkcjonowania i stopnia wykorzystania portowych urządzeń odbiorczych. Nie opracowano planu rozwoju Portu, zaniechano działań zmierzających do rozwoju działalności gospodarczej prowadzonej w Porcie oraz promocji takiej działalności.

Niezgodnie z obowiązującymi przepisami w zakresie kształtowania wynagrodzeń w spółkach Prezesowi Spółki MTBS ustalono i wypłacono zawyżone wynagrodzenie.

Wywiązywano się z obowiązków wynikających z umowy o zarządzanie Portem w zakresie gospodarki finansowej, w tym prowadzono ewidencję przychodów z tytułu opłat portowych oraz wydatków dotyczących kosztów utrzymania Portu. Pobrane opłaty odprowadzano na rachunek Gminy terminowo i we właściwych wysokościach. Burmistrzowi Gminy składano pisemne sprawozdania z wykonania dochodów i wydatków MTBS. Wbrew obowiązującym przepisom nie zapewniono jednak możliwości odróżnienia i wyodrębnienia wnoszonych opłat za odbiór odpadów ze statków.

III. Opis stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁸ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Planowanie, realizowanie i nadzorowanie rozwoju portu morskiego.

Opis stanu faktycznego

1.1. W okresie objętym kontrolą zarządzanie Portem oraz jego infrastrukturą wykonywały dwie spółki prawa handlowego, na podstawie umów zawartych z Gminą⁹:

⁸ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁹ Dalej: umowy o zarządzanie.

- w latach 2021-2022 (do dnia zakończenia kontroli¹⁰) Portem zarządzała Spółka MTBS, będąca jednoosobową spółką Gminy, na podstawie umowy zawartej 31 grudnia 2020 r. z okresem jej obowiązywania od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2023 r.;
- w latach 2019-2020 obowiązki zarządzania Portem powierzono utworzonej przez MTBS spółce zależnej „Marina”, w której MTBS posiadało 100% udziałów¹¹, na podstawie umowy zawartej 16 grudnia 2013 r.¹² z okresem jej obowiązywania od 1 stycznia 2014 r. do 31 grudnia 2023 r. Umowa została rozwiązana 31 grudnia 2020 r. na podstawie porozumienia z 28 września 2020 r. Spółka „Marina” uległa rozwiązaniu 1 września 2020 r. i została zlikwidowana 30 czerwca 2021 r.¹³

(akta kontroli str. 23-30, 36-45, 52-94, 105-118, 122-125, 647-650)

Uchwałą nr XXVIII/325/20 Rady Miejskiej w Międzyzdrojach¹⁴ z 26 listopada 2020 r., podjętą na podstawie art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o portach i przystaniach morskich¹⁵, w sprawie formy prawno-organizacyjnej zarządzania Portem postanowiono, że od 1 stycznia 2021 r. zarządzanie sprawowane będzie przez spółkę prawa handlowego, w której Gmina posiada 100% udziałów lub akcji. W uzasadnieniu uchwały wskazano m.in., że proponuje się jej podjęcie¹⁶ w związku z likwidacją Spółki „Marina”.

(akta kontroli str. 931-936)

Odnośnie intencji Gminy w zakresie powierzenia uprawnień i zadań w obszarze zarządzania Portem spółce będącej własnością Gminy, Przewodniczący Rady Miejskiej wskazał¹⁷ m.in., że: (...) podjęcie (...) uchwały było konsekwencją wcześniejszych ustaleń Burmistrza Międzyzdrojów z Radą Miejską dotyczących likwidacji Spółki „Marina” i powierzenia zarządzania portem Spółce MTBS. Postanowiono, że począwszy od 1 stycznia 2021 r. zarządzanie portem rybackim w Wapnicy sprawowane będzie przez spółkę prawa handlowego, w której Gmina Międzyzdroje posiada 100% udziałów lub akcji. Przepis art. 23 ustawy o portach i przystaniach morskich przyznaje gminom samodzielność wyboru formy organizacyjno-prawnej zarządzania portami niemającymi podstawowego znaczenia dla gospodarki narodowej. (...) Rada Miejska w przedmiotowej uchwale określiła formę prawno-organizacyjną zarządzania portem, nie wskazując konkretnych uprawnień i zadań wynikających z ustawy o portach (...), gdyż to nie należy do jej kompetencji.

(akta kontroli str. 865-868, 937-938, 940)

Burmistrz Międzyzdrojów¹⁸ wskazał¹⁹ m.in., że: (...) intencją Gminy odnośnie powierzenia od 2021 r. zarządzania portem (...) spółce (...), w której Gmina (...) posiada 100% udziałów lub akcji, było zagwarantowanie Gminie wpływu na funkcjonowanie portu, wynikającego z uprawnień z tytułu nadzoru właścicielskiego nad spółkami gminnymi. Intencją było, aby działalność spółki zarządzającej portem obejmowała uprawnienia i zadania wynikające z ustawy o portach (...).

¹⁰ Do 30 czerwca 2022 r.

¹¹ Uchwała nr 08/2013 z 9 kwietnia 2013 r. Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników oraz akt notarialny z 18 kwietnia 2013 r. (Rep. A nr 773/2013).

¹² Ze zmianami wprowadzonymi aneksami nr: 1 z 24 stycznia 2014 r., 2 z 30 grudnia 2016 r. oraz 3 z 9 kwietnia 2019 r. Ponadto od 1 czerwca do 31 grudnia 2013 r. „Marina” zarządzała Portem na podstawie umowy zawartej 31 maja 2013 r.

¹³ Postanowieniem Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum z 30 czerwca 2021 r. spółkę wykreślono z rejestru KRS; wpis uprawomocnił się 13 lipca 2021 r.

¹⁴ Dalej: Rada Miejska.

¹⁵ Dz. U. z 2021 r. poz. 491, ze zm.; dalej: ustawa o portach.

¹⁶ 19 listopada 2020 r. Burmistrz Międzyzdrojów przedstawił projekt uchwały Przewodniczącemu Rady Miejskiej.

¹⁷ Na podstawie informacji uzyskanej w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK.

¹⁸ Dalej: Burmistrz.

¹⁹ Na podstawie informacji uzyskanej w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK.

(akta kontroli str. 858-859, 869-871)

Przedmiotem umowy o zarządzanie zawartej z MTBS było zarządzanie Portem²⁰ usytuowanym na nieruchomości stanowiącej działkę 192/12 obręb 23 Wapnica i infrastrukturą portową (znajdującą się na działkach nr 192/8, nr 192/13, nr 192/14, nr 192/23²¹), będącymi własnością Gminy. MTBS zobowiązany został m.in. do wykonywania czynności zarządzania Portem, zgodnie z zasadami wynikającymi z przepisów prawa, ze szczególną starannością, właściwą dla charakteru przedmiotu zarządzania, przy czym zakres uprawnień i obowiązków wynikał z przepisów ustawy o portach, odrębnych ustaw, a także zawartej umowy.

(akta kontroli str. 23-30, 963-965, 1100-1102)

Burmistrz wskazał m.in., że: *decyzja o sprawowaniu zarządzania portem jachtowym w Wapnicy przez MTBS, była konsekwencją dyspozycji Rady Miejskiej, wyrażonej na posiedzeniach Rady oraz wzięto pod uwagę wieloletnie doświadczenie spółki w zarządzaniu nieruchomościami na terenie Gminy Międzyzdroje oraz fakt, że spółka jest w 100% własnością Gminy, a co za tym idzie organ wykonawczy Gminy ma bezpośredni wpływ na działania spółki. (...) Używane w umowach o zarządzanie portem jachtowym w Wapnicy oraz w uchwałach Rady Miejskiej nazwy „port rybacki w Wapnicy” oraz „port jachtowy w Wapnicy” oznaczają ten sam port morski i stosowane są zamiennie. Nazwa „port rybacki w Wapnicy” wynika nomenklatury stosowanej przez Urząd Morski oraz z aktu prawnego określającego granicę terytorialną morskiego portu rybackiego w Wapnicy (...), zaś określenie „port jachtowy w Wapnicy” wynika z nomenklatury stosowanej przy inwestycji polegającej na budowie portu jachtowego w Wapnicy w ramach projektu „Zachodniopomorski Szlak Żeglarski – sieć portów turystycznych Pomorza Zachodniego”, również nazewnictwa używanego w dokumentach dotyczących pozwolenia na budowę. (...).*

(akta kontroli str. 858-859, 872-873)

MTBS utworzono uchwałą nr 285/XXXIV/97 Rady Miejskiej z 28 listopada 1997 r. w sprawie utworzenia spółki z o.o. „Międzyzdrojskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego²². Przedmiotem działania podmiotu była realizacja programu Towarzystwa Budownictwa Społecznego polegająca na: budowaniu domów lub ich nabywaniu; eksploatacji budynków mieszkalnych na zasadach najmu; wynajmowaniu lokali użytkowych; sprawowaniu na zasadzie zlecenia, zarządu budynkami mieszkalnymi; prowadzeniu innej działalności związanej z budownictwem mieszkaniowym i infrastrukturą towarzyszącą²³.

(akta kontroli str. 862, 915-922)

W umowie Spółki MTBS²⁴ wskazano, że podmiot działa na podstawie ustaw: Kodeks spółek handlowych²⁵; o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego²⁶; o ochronie praw lokatorów, o mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego²⁷; o gospodarce komunalnej²⁸; Kodeks cywilny²⁹.

²⁰ W treści umowy podano: portem jachtowym w Wapnicy.

²¹ Działki Skarbu Państwa pokryte morskimi wodami wewnętrznymi.

²² Ze zmianami wprowadzonymi uchwałą nr 289/XXXV/97 Rady Miejskiej z 22 grudnia 1997 r.

²³ W tym w szczególności: produkcją lub sprzedażą materiałów budowlanych oraz artykułów wyposażenia mieszkań; wykonawstwem robót budowlanych; inwestorstwem zastępczym budownictwa i infrastruktury towarzyszącej.

²⁴ Tekst jednolity przyjęty uchwałą nr 1 Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników MTBS z 29 grudnia 2016 r.; akt notarialny Rep. A nr 450/2016 z 29 grudnia 2016 r.

²⁵ Ustawa z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1526, ze zm.); dalej: Kodeks spółek handlowych.

²⁶ Ustawa z dnia 26 października 1995 r. o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego (Dz. U. z 2021 r. poz. 2224, ze zm.); dalej: ustawa o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego.

²⁷ Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 172).

Na podstawie aktu założycielskiego głównym przedmiotem działalności MTBS było budowanie domów mieszkalnych i ich eksploatacja na zasadach najmu.

Od dnia przyjęcia przez MTBS obowiązków zarządcy Portu, tym samym rozpoczęcia działalności na podstawie ustawy o portach, nie doprowadzono do zmiany umowy Spółki MTBS w zakresie rozszerzającym jej działalność statutową o zadania wynikające z ustawy o portach i umowy o zarządzanie Portem. W konsekwencji przedmiot działalności przedsiębiorstwa podmiotu zarządzającego Portem nie był zgodny z określonym w akcie założycielskim celem powołania oraz przedmiotem działalności MTBS, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W latach 2021-2022 (do 31 marca) przychody MTBS z tytułu działalności podstawowej wyniosły odpowiednio [...]³⁰ tys. zł (97,8%) oraz [...]³¹ tys. zł (97,4%). Przychody MTBS związane z zarządzaniem Portem osiągnięto z tytułu wynagrodzenia za wykonywanie umowy zarządzania, w tym w wysokości: [...]³² tys. zł (2,2%) w 2021 r. oraz [...]³³ tys. zł (2,6%) w 2022 r. (do 31 marca).

(akta kontroli str. 23-30, 53-69, 493, 603, 625-641, 858-859, 862, 872, 915-922, 975, 997-1007, 1112)

Spółka „Marina” została zawiązana przez MTBS 18 kwietnia 2013 r.³⁴, w tym po uprzedniej zgodzie Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników MTBS³⁵. Zawiązanie przez Spółkę MTBS innej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 58-60, 70-79, 84-94 117-118, 862, 915-922, 1157-1161, 1167)

W dniu 18 kwietnia 2013 r. Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników „Mariny”, reprezentowane przez MTBS jako jedyne go wspólnika³⁶, powołało Radę Nadzorczą powierzając funkcję Przewodniczącej Prezesowi MTBS, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 80-83, 346-347, 977-978, 1116)

W umowie Spółki „Marina” wskazano, że podmiot działa na podstawie ustaw: kodeks spółek handlowych, o portach oraz o gospodarce komunalnej. Wskazanie działalności komunalnej w umowie Spółki „Marina” opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W akcie założycielskim jako przedmiot działalności „Mariny” określono m.in. roboty związane z budową inżynierii wodnej; transport morski i przybrzeżny pasażerski; transport morski i przybrzeżny towarów; transport wodny śródlądowy towarów;

²⁸ Ustawa z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej (Dz. U. z 2021 r. poz. 679); dalej: ustawa o gospodarce komunalnej.

²⁹ Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1740, ze zm.).

³⁰ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej – Dz. U. z 2022 r., poz. 902 j.t. (zwanej dalej: uodip) w zw. z art.11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji – Dz. U. z 2022 r., poz. 1233 j.t. (zwanej dalej: uoznk). Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie MTBS.

³¹ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art.11 ust. 4 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie MTBS.

³² Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art.11 ust. 4 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie MTBS.

³³ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art.11 ust. 4 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie MTBS.

³⁴ Akt notarialny z 18 kwietnia 2013 r. Rep. A nr 773/2013 oraz 13 czerwca 2013 r. (Rep. A nr 1130/2013).

³⁵ Uchwała nr 08/2013 z 9 kwietnia 2013 r. wyrażająca zgodę na utworzenie Spółki pod nazwą „Marina Międzyzdroje Wapnica Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Funkcję Zgromadzenia Wspólników pełnił ówczesny Burmistrz Międzyzdrojów – Leszek Dorosz.

³⁶ Protokół Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników spisany aktem notarialnym z 18 kwietnia 2013 r. (Rep. A nr 778/2013).

przeładunek towarów w portach morskich i śródlądowych; wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi³⁷.

(akta kontroli str. 70-79, 84-94, 977, 1115-1116)

Przedmiotem umowy o zarządzanie Portem zawartej przez Gminę ze Spółką „Marina” było m.in. wykonywanie czynności zarządzania Portem, zgodnie z zasadami wynikającymi z przepisów prawa, ze szczególną starannością, właściwą dla charakteru przedmiotu zarządzania, przy czym zakres uprawnień i obowiązków wynikał z przepisów ustawy o portach, odrębnych ustaw, a także zawartej umowy. W okresie od 1 lipca 2013 r. do 30 czerwca 2023 r. Gmina wydzierżawiła „Marinie”³⁸ część Portu obejmującą zabudowaną działkę nr 192/12 o powierzchni 5 885 m². W związku z przystąpieniem do likwidacji „Mariny”, umowy o zarządzanie Portem oraz dzierżawy zostały rozwiązane.

(akta kontroli str. 31-52)

Burmistrz wskazał m.in., że: (...) Zgodnie z uchwałą nr XXV/284/20 Rady Miejskiej w Międzyzdrojach z 27 sierpnia 2020 r. w sprawie zaopiniowania zamiaru przeprowadzenia likwidacji spółki, pozytywnie zaopiniowano zamiar przeprowadzenia likwidacji spółki „Marina”. W oparciu o podjętą uchwałę (...) oraz nacisk opinii społecznej organ zarządzający podjął decyzję o likwidacji spółki „Marina” (...).

(akta kontroli str. 858-859, 871-872)

Przewodniczący Rady Miejskiej wskazał m.in., że: Analizując budżet Gminy Międzyzdroje na rok 2020 r. Rada Miejska zwróciła uwagę na wysokie koszty utrzymania portu jachtowego w Wapnicy, które są niewspółmierne do uzyskiwanych przychodów z opłat portowych. Rada Miejska sugerowała organowi wykonawczemu podjęcie działań, mających na celu zminimalizowanie wydatków związanych z bieżącym utrzymaniem portu jachtowego. Jednym z takich działań było zmniejszenie wydatków szczególnie w okresie jesiennozimowym, w którym aktywność portu jest znacząco mniejsza, poprzez między innymi zmniejszenie w tym okresie zatrudnienia, przy jednoczesnym zapewnieniu utrzymania bezpieczeństwa i ochrony majątku znajdującego się na terenie portu. W tym celu zainstalowano lokalny system sygnalizacji włamania i napadu. Podjęte działania nie spowodowały jednak znaczącego spadku wydatków na utrzymanie portu, wobec powyższego organ wykonawczy przy aprobacie Rady Miejskiej podjął decyzję o likwidacji spółki „Marina”. (...) 27 sierpnia 2020 r. Rada Miejska w Międzyzdrojach pozytywnie zaopiniowała zamiar przeprowadzenia likwidacji spółki (...).

(akta kontroli str. 865-868, 937-948)

W latach 2019-2020 przychody „Mariny” z tytułu działalności określonej w akcie założycielskim wyniosły odpowiednio [...] tys. zł oraz [...] tys. zł (co stanowiło 100% przychodów).

(akta kontroli str. 381-443, 603)

1.2. Port nie posiadał opracowanego planu rozwoju Portu, o którym stanowi art. 7 ust. 2a ustawy o portach⁴¹, co szerzej opisano w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 2-5, 21, 23-24, 36-37, 52, 601, 651, 657, 861, 872, 876, 949-954)

Były Prezes „Mariny” zeznał m.in., że: w latach 2019-2020 nie opracowano (a tym samym nie opublikowano na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej MTBS)

³⁷ Zapisów o takiej treści nie zamieszczono w umowie Spółki MTBS.

³⁸ Na podstawie umowy dzierżawy nr GN.6845/880/115/2013 z 1 lipca 2013 r. ze zmianami wprowadzonymi aneksem nr 1/2019 z 14 lutego 2019 r.

³⁹ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art.11 ust. 4 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie MTBS.

⁴⁰ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art.11 ust. 4 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie MTBS.

⁴¹ Przepis art. 7 ust. 2a ustawy o portach wszedł w życie od 17 września 2019 r.

planu rozwoju Portu, ponieważ Spółka „Marina” jako zarządca Portu nie miała wpływu oraz możliwości wprowadzania zmian w zabudowie i infrastrukturze nieruchomości, a także planowania kierunków i rozwoju prowadzonej działalności. Spółka „Marina” nie była właścicielem nieruchomości i infrastruktury Portu (...).

(akta kontroli str. 949-954)

1.3. W okresie objętym kontrolą podmioty zarządzające Portem (Spółka MTBS i jej spółka zależna) nie realizowały zadań inwestycyjnych, w tym związanych z budową, rozbudową i modernizacją infrastruktury.

(akta kontroli str. 4, 601, 612)

Prezes MTBS wyjaśniła m.in., że: MTBS (...) nie przeprowadzał zadań związanych z rozbudową, modernizacją lub robotami ogólnobudowlanymi z uwagi na brak możliwości ich finansowania. W ramach posiadanych, a przekazywanych środków finansowych przez właściciela Portu, tj. Gminę Międzyzdroje, nie zostały zabezpieczone na te cele żadne środki finansowe w budżecie Gminy, pomimo iż zarządca składał do właściciela wnioski o ich zabezpieczenie. (...).

(akta kontroli str. 653, 660, 667-668)

W latach 2019-2022 zgodnie z umowami o zarządzanie Portem podmioty zarządzające (Spółka MTBS i jej spółka zależna) sporządzały i przedkładały Burmistrzowi projekty rzeczowych planów remontów i inwestycji dotyczących infrastruktury Portu oraz projekty planów przychodów i kosztów⁴².

W latach 2019-2020 zaplanowano wykonanie inwestycji na kwotę [...] ⁴³ zł (w każdym roku), na rok 2022 - za kwotę [...] ⁴⁴ zł, w tym: uzbrojenie parkingu po prawej stronie basenu w stanowiska zasilania energii elektrycznej i wody wraz z przyłączami, dodatkową bramę wjazdową z wykonaniem utwardzonego podjazdu, remont pomostów cumowniczych, niwelację terenu wjazdu oraz malowanie pomieszczeń Bosmanatu. Z powodu braku przyznania przez Burmistrza środków finansowych, wskazanych inwestycji nie zrealizowano.

Na lata 2019-2020 oraz rok 2022 podmioty zarządzające Portem, przedkładały Burmistrzowi projekty planów wykonania remontów i ewentualnych napraw awaryjnych na kwoty odpowiednio: [...] ⁴⁵ zł.

Na lata 2019-2020 Burmistrz nie przyznał środków finansowych na wskazany cel; na lata 2021-2022 zatwierdził odpowiednio: [...] ⁴⁶ zł.

W kontrolowanym okresie wydatki remontowe wyniosły ogółem [...] ⁴⁷ zł, w tym: [...] ⁴⁸. W wyniku poniesionych nakładów wykonano m.in. remont pomostów cumowniczych, naprawę instalacji elektrycznej, wymianę brodzika i naprawę geberitu, a także usunięto przeszkody w basenie portowym.

(akta kontroli str. 4, 467-471, 489-491, 580-584, 588-595, 601, 612, 619, 623, 667-682, 1176-1203)

⁴² Z powodu zmiany zarządcy Portu, w tym likwidacji spółki „Marina”, nie sporządzono planu remontów i inwestycji na rok 2021. Plan przychodów i kosztów na ten rok został sporządzony z inicjatywy Burmistrza.

⁴³ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art.11 ust. 4 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie MTBS.

⁴⁴ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art.11 ust. 4 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie MTBS.

⁴⁵ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art.11 ust. 4 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie MTBS.

⁴⁶ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art.11 ust. 4 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie MTBS.

⁴⁷ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art.11 ust. 4 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie MTBS.

⁴⁸ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art.11 ust. 4 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie MTBS.

Prezes MTBS wyjaśniła, że: w roku 2021 Burmistrz dokonał zwrotu niedopłaty kosztów poniesionych przez zarządcę Portu.

(akta kontroli str. 976, 1114)

Były Prezes Spółki „Marina” zeznał⁴⁹ m.in., że: w latach 2019-2020 nie wystąpiły niedopłaty z tytułu ogólnych kosztów zarządzania portem (...). W 2020 r. powstała nadpłata w wysokości [...] ⁵⁰ zł z tytułu różnicy pomiędzy wnoszonymi przez Burmistrza zaliczkami a faktycznymi kosztami z tytułu m.in. wynagrodzeń pracowników, tj. oszczędności na wynagrodzeniach. W planie finansowym na 2020 r. Burmistrz nie zaplanował kosztów na awarie i remonty, przy czym z tego tytułu poniesiono je w wysokości [...] ⁵¹ zł. W 2019 r. powstała nadpłata w wysokości [...] ⁵² zł z tytułu różnicy pomiędzy wnoszonymi przez Burmistrza zaliczkami a faktycznymi kosztami z tytułu m.in. wynagrodzeń pracowników (...). W planie finansowym na 2019 r. Burmistrz nie zaplanował kosztów na awarie i remonty, przy czym z tego tytułu poniesiono je w wysokości [...] ⁵³ zł. Poniesione wydatki z tytułu awarii i remontów finansowane były przez Burmistrza na zasadzie kompensaty.

(akta kontroli str. 949-954)

Burmistrz wskazał, że plany finansowe Portu na lata 2019-2022 zatwierdzano w zakresie kosztów w wysokości niższej niż projekty planów przedstawiane przez Spółki zarządzające Portem, ze względu na ograniczone możliwości finansowe budżetu Gminy. Ponadto Spółkom zarządzającym Portem nie przyznawano środków finansowych wskazywanych w rzeczowych planach remontów i inwestycji zaplanowanych do realizacji na lata 2019-2022 ze względu na zapewnienie trwałości projektu (realizowanego ze środków unijnych) oraz ograniczone możliwości finansowe budżetu Gminy w poszczególnych latach.

(akta kontroli str. 860-861, 875-876)

1.4. W badanym okresie nie udzielano zamówień publicznych z zastosowaniem przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych⁵⁴ oraz ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych⁵⁵.

(akta kontroli str. 3-4, 378, 449-464, 622)

W kontrolowanym okresie podmioty zarządzające portem, nie opracowały oraz nie wdrożyły zasad udzielania zamówień publicznych, w tym bez obowiązku stosowania ustawy pzp i npzp.

(akta kontroli str. 3, 377)

Prezes MTBS wyjaśniła, że procedury związane z realizacją zamówień publicznych wynikają wprost z obowiązujących przepisów prawnych powszechnie obowiązujących.

(akta kontroli str. 978, 1116)

W wyniku analizy czterech zamówień, do których ze względu na wartość nie zastosowano przepisów ustawy pzp i npzp⁵⁶, stwierdzano m.in., że przestrzegano

⁴⁹ Na podstawie art. 42 ust. 1 ustawy o NIK.

⁵⁰ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art.11 ust. 4 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie MTBS.

⁵¹ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art.11 ust. 4 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie MTBS.

⁵² Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art.11 ust. 4 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie MTBS.

⁵³ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art.11 ust. 4 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie MTBS.

⁵⁴ Dz. U. z 2019 r. poz. 1843, ze zm. (obowiązująca do 31 grudnia 2020 r.); dalej: ustawa pzp.

⁵⁵ Dz. U. z 2021 r. poz. 1129, ze zm.; dalej: ustawa npzp.

⁵⁶ Umowy na: konserwację kotłowni gazowej z 1 stycznia 2021 r. (wartość poniesionych wydatków do 31 marca 2022 r. wyniosła [...] zł brutto); prowadzenie serwisu technicznego elektronicznych systemów zabezpieczeń z 1 kwietnia 2021 r. ([...] zł brutto); monitoring systemów alarmowych z 1 kwietnia 2021 r. ([...] zł brutto); odbiór i zagospodarowanie odpadów z 12 stycznia 2021 r. ([...] zł brutto). Łączna wartość zbadanych zamówień

warunków zawartych umów, a także nie naruszono należytej dbałości o interes ekonomiczny spółek zarządzających Portem.

(akta kontroli str. 1204-1324)

Prezes MTBS wyjaśniła m.in., że (...) w swoich działaniach stara się zawsze dochować należytej staranności przy wyborze wykonawcy - oferenta (...). Realizowane roboty remontowo-konserwacyjne oraz zakupy materiałowe niezbędne do zapewnienia bieżącej eksploatacji nieruchomości prowadzone są w oparciu o przeprowadzone analizy konkurencyjności na rynku, z zachowaniem staranności oraz zapewnienia najkorzystniejszej ceny. Fakt ten nie jest udokumentowany z uwagi na brak takiego obowiązku. Dla części zlecanych usług i podpisywanych umów posiadamy oferty cenowe złożone przez przynajmniej dwóch oferentów.

(akta kontroli str. 976, 1113)

1.5. W badanym okresie podmioty zarządzające Portem (Spółka MTBS i jej spółka zależna), nie podejmowały działań celem pozyskiwania nieruchomości na potrzeby jego rozwoju.

(akta kontroli str. 611, 613-614)

Prezes MTBS wyjaśniła, że: zarządca nie jest właścicielem Portu (...), a tym samym nie miał możliwości zakupu bądź pozyskiwania dodatkowych terenów w celu rozwoju usług świadczonych w Porcie. Takie działania były prowadzone przez właściciela, tj. Gminę.

(akta kontroli str. 977, 1115)

Burmistrz wskazał m.in., że: w latach 2019-2022 (do 31 marca) nie podejmowano działań celem pozyskiwania nieruchomości na potrzeby rozwoju portu, gdyż Gmina posiada nieruchomość w bezpośrednim sąsiedztwie portu, która mogłaby być wykorzystana na potrzeby rozwoju portu, jednakże z uwagi na ograniczone możliwości finansowe Budżetu Gminy odstąpiono od działań zmierzających do realizacji inwestycji portowych na tym terenie. Jednocześnie nieruchomość pozostawiono w zasobach Gminy jako potencjalną do zagospodarowania w ramach działalności portowej. W latach 2019-2022 (do 31 marca) nie doszło do wyprzedaży nieruchomości i infrastruktury portowej.

(akta kontroli str. 861, 877-878)

Spółki zarządzające Portem nie miały obowiązku realizacji celów publicznych.

(akta kontroli str. 53-79, 84-94)

Burmistrz wskazał m.in., że: nieruchomość gruntowa stanowiąca port jachtowy w Wapnicy (...) została skomunalizowana Decyzją Wojewody Szczecińskiego GNG.N-9-7211/2516/92 z 2 października 1992 r. W związku z realizacją inwestycji polegającej na budowie portu jachtowego w Wapnicy, w ramach przedsięwzięcia pn. „Zachodniopomorski Szlak Żeglarski – sieć portów turystycznych Pomorza Zachodniego” w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, na wniosek Burmistrza Międzyzdrojów decyzją Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie z 3 lipca 2014 r., znak GPG II 61503-Mi/1/9/2013-2014 ustalono linie brzegu morskich wód wewnętrznych Jeziora Wicko Wielkie w rejonu portu w Wapnicy. Działki wodne stały się własnością Skarbu Państwa, w trwałym zarządzie Urzędu Morskiego w Szczecinie, zaś lądowe, stały się własnością Skarbu Państwa oraz Gminy Międzyzdroje. Uchwałą Nr XXII/204/2012 z dnia 29 marca 2012 r. Rada Miejska wyraziła zgodę na przejęcie części nieruchomości Skarbu Państwa położonej w granicach portu rybackiego w Wapnicy (...). W chwili obecnej trwa wyjaśnianie przyczyn braku przejęcia tych gruntów.

(akta kontroli str. 858, 869)

W zakresie oceny procesu i efektów komunalizacji gruntów portowych Burmistrz wskazał m.in., że: *na złożoną strukturę własnościową terenów portowych oraz jedynie fragmentaryczną komunalizację części portów (...) wpływ ma w głównej mierze czynnik ekonomiczny, tj. brak środków finansowych na utrzymanie i modernizację infrastruktury portowej oraz brak gruntów komunalnych bezpośrednio przylegających terenów portowych, które umożliwiłyby rozwój portów i dywersyfikację dochodów z usług portowych. Tereny portowe nieskomunalizowane często stanowią obszar mocno zdegradowany, nieuporządkowany, co powoduje, że nie są one atrakcyjne turystycznie.*

(akta kontroli str. 858, 869)

Prezes MTBS wyjaśniła m.in., że: *MTBS nie posiada stosownej wiedzy do oceny procesu i efektów komunalizacji gruntów portowych.*

(akta kontroli str. 975, 1112)

1.6. W badanych latach nie podejmowano działań, o których stanowi art. 7 ust. 1 pkt 8 ustawy o portach, tj. zmierzających do rozwoju działalności gospodarczej prowadzonej w Porcie oraz promocji takiej działalności, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości.*

(akta kontroli str. 4, 24-25, 37, 467-469, 580-581, 588-589, 601-602, 616-617, 653, 660-661, 861, 877)

W latach 2019-2022 Portowi przyznano międzynarodowe certyfikaty ekologiczne, które potwierdzały jego funkcjonowanie z poszanowaniem dla środowiska naturalnego oraz spełnienie kryteriów określonych w międzynarodowym programie „Błękitna Flaga” dotyczących: jakości wody, informacji i edukacji ekologicznej, bezpieczeństwa oraz zarządzania środowiskowego. Ponadto w dorocznym spisie portów i przystani na sezon 2019 r. Port został wyróżniony przez portal „Żagle” certyfikatem czterech gwiazdek.

(akta kontroli str. 829, 831-843)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W wyniku niepodjęcia przez Zarząd MTBS działań w celu zmiany umowy Spółki MTBS faktyczny przedmiot jej działalności, jako przedsiębiorstwa podmiotu zarządzającego Portem, był niezgodny z określonym w akcie założycielskim przedmiotem działalności MTBS oraz celem powołania tej Spółki.

Od dnia przyjęcia przez MTBS obowiązków zarządcy Portu⁵⁷, a tym samym rozpoczęcia działalności na podstawie ustawy o portach, nie doprowadzono do zmiany umowy Spółki MTBS w zakresie rozszerzającym jej działalność statutową o zadania wynikające z art. 7 ust. 1 pkt 1-8 ustawy o portach i umowy o zarządzanie Portem.

Akt założycielski określał, że do głównego przedmiotu działalności MTBS należało: budowanie domów mieszkalnych i ich eksploatacja na zasadach najmu. Spółka mogła również: nabywać i zbywać nieruchomości; przeprowadzać remonty i modernizacje obiektów przeznaczonych na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych na zasadach najmu; wynajmować lokale użytkowe znajdujące się w budynkach MTBS; sprawować na podstawie umów zlecenia zarząd budynkami mieszkalnymi i niemieszkalnymi niestanowiącymi własności MTBS; prowadzić inną działalność związaną z budownictwem mieszkaniowym i infrastrukturą towarzyszącą⁵⁸. Ponadto

⁵⁷ Umowę o zarządzanie zawarto 31 grudnia 2020 r. z okresem jej obowiązywania od 1 stycznia 2021 r.

⁵⁸ W tym: polegającą na sprawowaniu funkcji inwestora zastępczego w zakresie inwestycji mieszkaniowych oraz infrastruktury związanej z budownictwem mieszkaniowym; budowaniu budynków wielorodzinnych oraz domów jednorodzinnych ze środków przyszłych właścicieli; budowaniu budowli i urządzeń infrastruktury technicznej

zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności w wymienionym powyżej zakresie, w tym wynikającym z ustawy o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego, jako przedmiot działalności wskazano m.in. zarządzanie nieruchomościami wykonywane na zlecenie.

Według art. 7 ust. 1 pkt 1-8 ustawy o portach przedmiot działalności przedsiębiorstwa podmiotu zarządzającego obejmuje, w szczególności: 1) zarządzanie nieruchomościami i infrastrukturą portową; 2) prognozowanie, programowanie i planowanie rozwoju portu; 3) budowę, rozbudowę, utrzymywanie i modernizację infrastruktury portowej; 4) pozyskiwanie nieruchomości na potrzeby rozwoju portu; 5) świadczenie usług związanych z korzystaniem z infrastruktury portowej; 6) zapewnienie dostępu do portowych urządzeń odbiorczych odpadów ze statków w celu przekazania ich do odzysku lub unieszkodliwiania; 7) koordynację korzystania z infrastruktury portowej, z wyjątkiem kompetencji administracji morskiej; 8) działania zmierzające do rozwoju działalności gospodarczej prowadzonej w porcie oraz promocję takiej działalności.

Na podstawie umowy o zarządzanie MTBS zobowiązany został m.in. do wykonywania czynności zarządzania Portem zgodnie z zasadami wynikającymi z przepisów prawa, ze szczególną starannością, właściwą dla charakteru przedmiotu zarządzania, przy czym zakres uprawnień i obowiązków wynikał z przepisów ustawy o portach, odrębnych ustaw, a także zawartej umowy. Z umowy o zarządzanie wynikało, że zadania MTBS dotyczyły m.in. obowiązku utrzymywania infrastruktury portowej w należytym stanie technicznym, w stałej sprawności użytkowej obiektów i urządzeń stanowiących wyposażenie Portu; prognozowanie, programowanie i planowanie rozwoju Portu oraz sporządzanie rocznych planów remontów i modernizacji Portu na podstawie przeprowadzonej analizy potrzeb; przedkładanie sprawozdań i opracowań dotyczących funkcjonowania Portu; współdziałanie i przekazywanie informacji niezbędnych do wykonywania zadań przekraczających kompetencje podmiotu zarządzającego; prowadzenie ewidencji przychodów z pobranych opłat portowych oraz ewidencji wydatków na pokrycie kosztów utrzymania Portu.

W latach 2021-2022 (do 31 marca) Spółka MTBS uzyskała przychody z działalności nieujętej w umowie Spółki i nie zgłoszonej do Krajowego Rejestru Sądowego w wysokości: [...]⁵⁹ tys. zł w 2021 r. oraz [...]⁶⁰ tys. zł w 2022 r. (do 31 marca).

Brak podjęcia działań w celu zmiany umowy Spółki MTBS był niezgodny z przepisami art. 157 § 1 pkt 2 w związku z art. 255 §1 i art. 235 § 1 Kodeksu spółek handlowych, według których przedmiot działalności spółki określa umowa, a zmiana umowy spółki wymaga uchwały wspólników i wpisu do rejestru. Ponadto zgromadzenie wspólników zwołuje zarząd.

(akta kontroli str. 23-30, 53-69, 493, 603, 625-641, 862, 915-922, 997-1007)

Prezes MTBS wyjaśniła, że *Zarząd Spółki nie zwracał się do właściciela Spółki o zmianę zapisów w umowie Spółki w zakresie rozszerzenia przedmiotu działalności w zakresie zarządzania portem ze względu na fakt, iż umowa została zawarta na czas określony, zarządzanie portem stanowi około 2,5% zakresu działalności Spółki i traktowana jest jako działalność przejściowa.*

(akta kontroli str. 975, 1112)

związanej z funkcjonowaniem zasobu mieszkaniowego; przeprowadzaniu remontów i modernizacji domów mieszkalnych nie będących własnością MTBS.

⁵⁹ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art.11 ust. 4 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie MTBS.

⁶⁰ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art.11 ust. 4 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie MTBS.

Burmistrz wskazał m.in., że ze względu na zawarcie umowy o zarządzanie portem jachtowym w Wapnicy na krótki okres trzech lat, nie podjęto decyzji o wprowadzeniu zmian do zakresu działalności Spółki.

(akta kontroli str. 858-859, 872)

2. Pomimo wynikającego z Kodeksu spółek handlowych zakazu zawiązywania spółek z ograniczoną odpowiedzialnością przez inną jednoosobową spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, Spółka MTBS - będąca jednoosobową spółką Gminy - zawiązała „Marinę”, spółkę zależną. Zawiązanie „Mariny” przez MTBS było niezgodne z przepisem art. 151 § 2 Kodeksu spółek handlowych, według którego spółka z ograniczoną odpowiedzialnością nie może być zawiązana wyłącznie przez inną jednoosobową spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością.

(akta kontroli str. 58-60, 70-79, 117-118, 862, 915-922)

Prezes MTBS nie wyjaśniła przyczyn powołania Spółki „Marina” przez Spółkę MTBS. Wskazała wyłącznie fakty, m.in., że: na podstawie uchwały nr 08/2013 z 9 kwietnia 2013 r. Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników MTBS (...) wyrażono zgodę na utworzenie spółki (...) „Marina”(...), aktem notarialnym z 18 kwietnia 2013 r. MTBS zawiązał spółkę „Marina”. W dniu 17 czerwca 2013 r. Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum XIII Wydział Gospodarczy (...) dokonał rejestracji Spółki „Marina”.

(akta kontroli str. 1157-1161, 1167)

Burmistrz wskazał m.in., że: o formie prawno-organizacyjnej spółki „Marina” nie decydowała Gmina poprzez swoje organy. Ówczesny Burmistrz nie przedstawił Radzie Miejskiej w Międzyzdrojach stosownego projektu uchwały w tym zakresie, gdyż nie były one wymagane. Zgodnie z ówczesnym brzmieniem art. 23 ust. 2 ustawy o portach (...) podmiotem zarządzającym portem w Wapnicy mogła być jednostka powołana wyłącznie w celu realizacji zadań wskazanych w powyższej ustawie. Z tego względu powołana została spółka celowa pod nazwą „Marina Międzyzdroje-Wapnica” Sp. z o.o., będąca spółką „córka” spółki Międzyzdrojskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. (...).

(akta kontroli str. 858-859, 871-872)

Przewodniczący Rady Miejskiej wskazał m.in., że: o formie prawno-organizacyjnej spółki „Marina”, która zarządzała portem do 31 grudnia 2020 r. nie decydowała Rada Miejska w Międzyzdrojach (...).

(akta kontroli str. 865-868, 937-948)

3. W umowie Spółki „Marina”⁶¹ utworzonej w 2013 r. przez MTBS wskazano, że działa ona m.in. na podstawie ustawy o gospodarce komunalnej, mimo, że spółka komunalna może być utworzona wyłącznie przez jednostkę samorządu terytorialnego. Wskazanie umocowania działalności w ustawie o gospodarce komunalnej było niezgodne z przepisami art. 2 i art. 4 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy, zgodnie z którymi gospodarka komunalna może być prowadzona przez jednostki samorządu terytorialnego (w szczególności w formach samorządowego zakładu budżetowego lub spółek prawa handlowego), a o wyborze sposobu prowadzenia i form gospodarki komunalnej postanawiają organy stanowiące jednostek samorządu terytorialnego.

Spółka „Marina” nie została utworzona przez jednostkę samorządu terytorialnego.

(akta kontroli str. 70-79, 84-94, 977)

Prezes MTBS wyjaśniła, że umowę spółki sporządził i opracowywał notariusz i zostało to wpisane do KRS. Aktów tych nikt nie zakwestionował.

(akta kontroli str. 977, 1115-1116)

⁶¹ Akty notarialne z 18 kwietnia 2013 r. (Rep. A nr 773/2013) oraz 13 czerwca 2013 r. (Rep. A nr 1130/2013).

4. Pomimo obowiązujących ograniczeń działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne, Prezes MTBS jako członek organu zarządzającego, pełniła od 18 kwietnia 2013 r. do 1 września 2020 r. funkcję Przewodniczącej Rady Nadzorczej⁶² Spółki „Marina”, co było niezgodne z przepisem art. 4 pkt 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne⁶³.

Osoby wymienione w art. 2 pkt 6 ww. ustawy, tj. m.in. osoby zarządzające i członkowie organów zarządzających gminnymi osobami prawnymi, nie mogą być członkami rad nadzorczych spółek prawa handlowego.

(akta kontroli str. 80-83, 346-347)

Prezes MTBS wyjaśniła, że: *funkcja ta pełniona była bezpłatnie z myślą o prowadzeniu bezpośredniej kontroli właścicielskiej nad Spółką „córka”. Uchwały odwołującej w momencie likwidacji Spółki Marina Międzyzdroje-Wapnica sp. z o.o. nie sporządzano, ponieważ Spółka w toku prowadzonej procedury została ostatecznie wykreślona, a KRS nie wymagał jej do wydania postanowienia o wykreśleniu. Funkcję Przewodniczącej Rady Nadzorczej przestałam pełnić 1 września 2020 r.*

(akta kontroli str. 977-978, 1116)

5. W MTBS nie opracowano planu rozwoju Portu, co było obowiązkiem podmiotu zarządzającego Portem określonym w art. 7 ust. 2a ustawy o portach.

Umową o zarządzanie Portem zobowiązano podmiot zarządzający do wykonywania czynności zarządzania Portem zgodnie z zasadami wynikającymi z przepisów prawa, ze szczególną starannością, właściwą dla charakteru przedmiotu zarządzania. Ponadto wskazano, że zakres uprawnień i obowiązków związanych z zarządzaniem Portem wynika z przepisów ustawy o portach, z przepisów odrębnych ustaw oraz zawartej umowy. Do obowiązków podmiotu zarządzającego Portem należało także prognozowanie, programowanie i planowanie rozwoju Portu.

Na podstawie art. 7 ust. 2a tej ustawy, w ramach działalności, o której mowa w ust. 1 pkt 2, podmiot zarządzający opracowuje w szczególności plan rozwoju portu publikowany na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej podmiotu zarządzającego.

Do dnia zakończenia czynności kontrolnych, wbrew przepisom ustawy o portach, nie opracowano planu rozwoju Portu.

(akta kontroli str. 2-5, 21, 23-24, 36-37, 52, 601)

Prezes MTBS wyjaśniła m.in., że: *MTBS zarządza Portem (...) od 1 stycznia 2021 r. w oparciu o podpisaną umowę z Gminą Międzyzdroje, tj. właścicielem przedmiotowej nieruchomości. W ramach posiadanych uprawnień, możliwości finansowych oraz ograniczeń majątkowych co do nieruchomości Portu zarządca nie ma jakiegokolwiek wpływu oraz możliwości wprowadzania zmian w zabudowie i infrastrukturze nieruchomości, a także planowania kierunków i rozwoju prowadzonej na terenie portu jachtowego działalności usługowej. Ponadto z uwagi na obowiązującą MTBS sp. z o.o. formę rozliczania z właścicielem nieruchomości przychodów i kosztów, opartą na 100% zwrocie właścicielowi uzyskiwanych przychodów, Spółka nie ma możliwości działań faktycznych prowadzących do rozwoju portu. Spółka nie jest także właścicielem, dzierżawcą czy posiadaczem nieruchomości portu, a jedynie administratorem obiektu uprawnionym jedynie do obsługi świadczonych w porcie usług.*

(akta kontroli str. 651, 657)

⁶² Dalej: RN.

⁶³ Dz. U. z 2022 r. poz. 1110; dalej ustawa o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne.

Burmistrz wskazał m.in., że: *inwestycja budowy portu jachtowego w Wapnicy została zrealizowana w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjne Gospodarka „Zachodniopomorski Szlak Żeglarski – sieć portów turystycznych Pomorza Zachodniego” (...). Ze względu na trwałość projektu, która ograniczała możliwości ingerencji w infrastrukturę i zabudowę portową oraz ograniczone możliwości finansowe budżetu Gminy Międzyzdroje nie podjęto decyzji o przygotowaniu planu rozwoju Portu.*

(akta kontroli str. 861, 872, 876)

6. W MTBS nie podejmowano działań zmierzających do rozwoju działalności gospodarczej prowadzonej w Porcie oraz promocji takiej działalności, co było niezgodne z przepisem art. 7 ust. 1 pkt 8 ustawy o portach.

Na podstawie ww. przepisu obowiązującego od 17 września 2019 r., przedmiot działalności przedsiębiorstwa podmiotu zarządzającego obejmował w szczególności działania zmierzające do rozwoju działalności gospodarczej prowadzonej w porcie oraz promocję takiej działalności.

(akta kontroli str. 4, 601-602, 616-617)

Prezes MTBS wyjaśniła, że: Spółka MTBS oraz Spółka „Marina” nie prowadziły działań promocyjnych i marketingowych dotyczących Portu. Działania te prowadziła Gmina, będąca właścicielem nieruchomości. Ponadto nie podejmowano działań zmierzających do rozwoju działalności gospodarczej prowadzonej w Porcie oraz promocji takiej działalności z uwagi na brak możliwości ich finansowania. W ramach posiadanych, a przekazywanych środków finansowych przez Gminę, nie zostały zabezpieczone na te cele żadne środki w budżecie Gminy.

NIK ustaliła, że Prezes MTBS nie występowała do Gminy o zabezpieczenie środków finansowych na powyższe zadania.

(akta kontroli str. 4, 601-602, 653, 660-661)

Burmistrz wskazał m.in., że: *w latach 2019-2022 (do 31 marca) nie podejmowano działań zmierzających do rozwoju działalności gospodarczej prowadzonej w Porcie oraz promocji takiej działalności. Projekt budynku Bosmanatu nie przewidywał pomieszczeń przeznaczonych na działalność gospodarczą. Charakterystyka budynku i powierzchnia działki ograniczają możliwości dywersyfikacji działalności na terenie portu (...). Gmina nie podejmowała działań w zakresie sponsoringu i udzielania darowizn w ramach promocji działalności gospodarczej prowadzonej w Porcie. Port jachtowy był promowany w ramach projektu „Zachodniopomorski Szlak Żeglarski – sieć portów turystycznych Pomorza Zachodniego” w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, którego liderem była Zachodniopomorska Regionalna Organizacja Turystyczna.*

(akta kontroli str. 861, 877)

Zdaniem NIK umowa o zarządzanie zobowiązywała MTBS m.in. do wykonywania obowiązków wynikających z przepisów ustawy o portach. Ponadto przy sporządzaniu projektu planu przychodów i kosztów Spółki MTBS, istniała możliwość ujęcia wydatków obejmujących promocję działalności gospodarczej w Porcie.

(akta kontroli str. 23-27, 36-45, 467-469, 580-581, 588-589)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia kontrolowaną jednostkę w zakresie planowania, realizowania i nadzorowania rozwoju Portu.

W latach objętych kontrolą, wbrew przepisom ustawy o portach, nie opracowano planu rozwoju Portu, nie podejmowano działań zmierzających do rozwoju działalności gospodarczej prowadzonej w Porcie oraz promocji takiej działalności. MTBS prowadził działalność zarządzania Portem wykraczając poza przedmiot działania określony w akcie założycielskim, ponieważ nie podjęto działań w celu zmiany umowy Spółki w tym zakresie. Ponadto: 1) mimo określonego w Kodeksie

spółek handlowych zakazu zawiązywania spółek z ograniczoną odpowiedzialnością wyłącznie przez inną spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, MTBS działając jako jednoosobowa Spółka Gminy, zawiązał Spółkę „Marina”; 2) wbrew postanowieniom ustawy o gospodarce komunalnej w umowie Spółki „Marina” wskazano, że Spółka ta działa na podstawie przepisów ww. ustawy; 3) Prezes MTBS pełniła funkcję Przewodniczącej RN Spółki „Marina” z naruszeniem przepisów ustawy o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne.

OBSZAR

2. Zarządzanie infrastrukturą portową i zapewnienie jej ochrony.

Opis stanu faktycznego

2.1. W kontrolowanych latach Spółki zarządzające Portem nie posiadały tytułu prawnego umożliwiającego im władanie nieruchomościami Portu.

Według umów o zarządzanie Portem, własnością Gminy pozostawały nieruchomości portowe stanowiące działkę 192/12 obręb 23 Wapnica wraz z infrastrukturą portową usytuowaną na działkach Skarbu Państwa⁶⁴, pokrytych morskimi wodami wewnętrznymi. W umowach tych za niedopuszczalne uznano dokonywanie przez zarządzającego czynności prawnych rozporządzających zasobem, zmierzających do zbycia, ustanowienia praw rzeczowych na nieruchomościach, obciążenie nieruchomości prawami obligacyjnymi, pozostającymi bez związku ze świadczeniem usług, związanych z korzystaniem z infrastruktury portu.

Oddane w zarządzanie MTBS oraz „Marinie” grunty i inne nieruchomości wykorzystywano w 100%.

(akta kontroli str. 23-30, 36-52, 613-615)

W sprawie niepowierzenia podmiotom zarządzającym Portem we władanie nieruchomości oraz infrastruktury portowej, Burmistrz wskazał m.in., że: *inwestycja budowy portu jachtowego w Wapnicy została zrealizowana w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjne Gospodarka „Zachodniopomorski Szlak Żeglarski – sieć portów turystycznych Pomorza Zachodniego”. Dopiero w czerwcu 2021 r. Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej uznało okres trwałości projektu za zakończony. Do tego czasu za cały projekt i inwestycję odpowiedzialna była Gmina Międzyzdroje, jako partner projektu. Ponadto port i jego wyposażenie stanowi majątek Gminy, nad którym Gmina sprawuje władztwo oraz uzyskuje przychody ze świadczonych na terenie portu usług.*

(akta kontroli str. 859, 872)

2.2. W latach objętych kontrolą podmioty zarządzające Portem nie dysponowały dokumentami i nie posiadały wiedzy o poszczególnych elementach wchodzących w skład infrastruktury portowej objętej umowami o zarządzanie Portem. Brak wskazanych informacji uniemożliwiał rzetelne wykonywanie zadań i obowiązków określonych w umowach o zarządzanie, w szczególności dotyczących sprawdzenia stanu technicznego infrastruktury portowej. Żadna ze Spółek nie zwróciła się do Gminy z prośbą o ustalenie wykazu tej infrastruktury, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 23-30, 36-45, 52, 604, 804-805, 824, 860, 874)

W badanych latach, na podstawie przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane⁶⁵ oraz rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej z dnia 23 października 2006 r. w sprawie warunków technicznych użytkowania oraz szczegółowego zakresu kontroli morskich budowli hydrotechnicznych⁶⁶, przeprowadzono: roczne okresowe kontrole sprawdzenia stanu technicznego

⁶⁴ Nr 192/8, nr 192/13, nr 192/14, nr 192/23 obręb 23 Wapnica.

⁶⁵ Dz. U. z 2021 r. poz. 2351, ze zm.; dalej: Prawo budowlane.

⁶⁶ Dz.U. Nr 206, poz. 1516; dalej: rozporządzenie w sprawie kontroli morskich budowli.

i przydatności do użytkowania znajdującego się terenie Portu budynku Bosmanatu; badanie instalacji i urządzeń energetycznych; okresowe kontrole sprawności technicznej instalacji gazowej oraz przewodów kominowych; atesty nurkowe, a także pięcioletnią okresową kontrolę sprawdzania stanu technicznej sprawności budowli morskiej. W ich wyniku stwierdzono m.in., że infrastruktura portowa utrzymywana była w stanie technicznym pozwalającym na jej eksploatację⁶⁷. Ponadto w latach 2020-2021 sporządzono plany batymetryczne akwenu Portu.

(akta kontroli str. 164-278, 642-646)

W badanym okresie nie realizowano zaleceń wynikających z przeprowadzonych kontroli okresowych budynku Bosmanatu, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 23-27, 36-45, 213-234, 246-278, 806, 827, 862, 878)

Nie wykonano zaleceń sformułowanych po przeprowadzonej we wrześniu 2018 r. pięcioletniej okresowej kontroli stanu technicznego budowli morskiej, w tym nie uzupełniono narzutu umocnień brzegowych, w odcinku północnym (w pięciu miejscach) oraz południowym (w trzech miejscach)⁶⁸.

(akta kontroli str. 205-206, 246-257, 807, 828, 860-861, 875-876, 949-954, 979-995)

Prezes MTBS wyjaśniła m.in., że (...) *nie dokonano prac w zakresie uzupełnienia narzutu umocnień brzegowych, z uwagi na brak środków finansowych przeznaczonych na realizację przedmiotowych prac. W zatwierdzonym przez właściciela nieruchomości (...) planie środki te nie zostały uwzględnione.*

(akta kontroli str. 807, 828)

Prezes „Mariny” zeznał m.in., że (...) *nie dokonano prac w zakresie uzupełnienia narzutu umocnień brzegowych z uwagi na brak środków finansowych przeznaczonych w zatwierdzonym przez Burmistrza Gminy planie finansowym na remonty i awarie. Pismo w sprawie środków finansowych zostało skierowane do Burmistrza 29 kwietnia 2019 r.*

(akta kontroli str. 949-954)

O konieczności przeprowadzenia robót naprawczych umocnienia brzegowego o wartości [...] ⁶⁹ zł poinformowano Burmistrza 29 kwietnia 2019 r. W projekcie planu przychodów i kosztów na 2020 r. wnioskowano o przyznanie [...] ⁷⁰ zł na konserwację bieżące i naprawy awaryjne, a w zatwierdzonym przez Burmistrza planie – nie zabezpieczono środków na ww. zadania.

(akta kontroli str. 205-206, 246-257, 580-584, 979-995)

Burmistrz wskazał że plany finansowe Portu na lata 2019-2022 zatwierdzano w zakresie kosztów w wysokości niższej niż projekty planów przedstawiane przez Spółki zarządzające Portem, ze względu na ograniczone możliwości finansowe budżetu Gminy. Ponadto Spółkom zarządzającym Portem nie przyznawano środków finansowych wskazywanych w rzeczowych planach remontów i inwestycji zaplanowanych do realizacji na lata 2019-2022 ze względu na trwałość projektu oraz ograniczone możliwości finansowe budżetu Gminy w poszczególnych latach.

⁶⁷ Ustalenia m.in. na podstawie będących w posiadaniu kontrolowanej jednostki protokołów z budowlanych przeglądów okresowych oraz protokołów z kontroli i inspekcji Urzędu Morskiego w Szczecinie.

⁶⁸ W zakresie umocnienia brzegowego na odcinku południowym o dł. 150 m stwierdzono lokalne braki kamienia w podwodnych fragmentach skarpy oraz nieobciążoną geokratę; zalecono uzupełnienie narzutu według atestu nurkowego z 2018 r. w trzech miejscach; w zakresie umocnienia brzegowego na odcinku północnym o dł. 95 m stwierdzono lokalne braki kamienia w podwodnych fragmentach skarpy oraz nieobciążoną geokratę; zalecono uzupełnienie narzutu według atestu nurkowego z 2018 r. w pięciu miejscach.

⁶⁹ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art.11 ust. 4 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie MTBS.

⁷⁰ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art.11 ust. 4 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie MTBS.

(akta kontroli str. 860-861, 875-876)

W latach 2019-2022 (do 31 marca), a także w okresie wcześniejszym, nie przeprowadzono pięcioletniej okresowej kontroli sprawdzenia stanu technicznego i przydatności do użytkowania znajdującego się terenie Portu budynku Bosmanatu, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 23-27, 36-45, 246-278, 642-646, 805-806, 826, 862, 878, 949-954)

Były Prezes „Mariny” zeznał m.in., że: *nie przeprowadzono pięcioletniej okresowej kontroli sprawdzenia stanu technicznego i przydatności do użytkowania znajdującego się terenie Portu (...) budynku Bosmanatu. Omyłkowo w 2018 r. wykonano jedynie roczny przegląd okresowy budynku Bosmanatu, zamiast przeglądu pięcioletniego.*

(akta kontroli str. 949-954)

W kontrolowanych latach, a także w okresie wcześniejszym, nie przeprowadzano rocznych okresowych kontroli sprawdzania stanu technicznej sprawności budowli morskiej, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 23-27, 36-45, 246-278, 642-646, 805-806, 826-827, 862, 878, 949-954)

Były Prezes „Mariny” zeznał m.in., że: *przeglądy roczne nie były przeprowadzone z uwagi na brak wiedzy o konieczności ich przeprowadzenia w okresach rocznych.*

(akta kontroli str. 949-954)

W latach 2020-2021 plany batymetryczne akwenu Portu, o których stanowi § 90 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia w sprawie kontroli morskich budowli, sporządzano co roku. W 2019 r. nie sporządzono planów batymetrycznych.

(akta kontroli str. 246-278, 806, 827, 949-954)

Były Prezes „Mariny” zeznał m.in., że: *w 2019 r. nie sporządzano okresowego planu batymetrycznego akwenu (...) ponieważ według mojej wiedzy konieczność taka istniała w okresach dwuletnich. W 2019 r. sporządzono ekspertyzę dotyczącą stanu nabrzeży.*

(akta kontroli str. 949-954)

Według obowiązujących przepisów plany batymetryczne akwenu sporządza się „co 1 rok - przy regularnym użytkowaniu akwenów i budowli morskich”, „co 2 lata” sporządza się plany batymetryczne przy nieregularnym użytkowaniu akwenów i budowli morskich. Port użytkowany był regularnie.

(akta kontroli str. 138-147, 246-278, 484-488, 565-576, 1329-1346)

W kontrolowanym okresie prowadzono książkę obiektu budowlanego dla znajdującego się na terenie Portu budynku Bosmanatu. Nie prowadzono książki obiektu budowli morskiej, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 246-278, 805, 825-826)

W zakresie dotyczącym prowadzenia analizy stanu technicznego posiadanego mienia, Prezes MTBS wyjaśniła m.in., że: *MTBS sp. z o.o. w okresie zarządzania Portem dokonywał bieżących przeglądów stanu technicznego obiektu, w tym badań batymetrycznych basenu portowego oraz jego infrastruktury oraz prowadził książkę obiektu budowlanego dla nieruchomości.*

(akta kontroli str. 653, 661)

W badanych latach mienie Portu będące własnością Gminy, a zarządzane przez MTBS (i „Marinę”) zostało objęte ubezpieczeniem.

(akta kontroli str. 683-696)

Prezes MTBS wyjaśniła m.in., że (...) *zarządca nie stwierdza występowania na terenie Portu urządzeń i instalacji nie nadających się do dalszej eksploatacji.*

(akta kontroli str. 653, 661)

W badanym okresie zapewniono właściwą głębokość akwenu Portu.

(akta kontroli str. 164-172, 207-212, 242-257)

Dyrektor Urzędu Morskiego w Szczecinie poinformował⁷¹, że *nie wydawał przepisów prawnych określających zasady ruchu statków, w tym dopuszczalnych zanurzeń, maksymalnych długości i szerokości statków, dla Portu morskiego w Wapnicy.*

(akta kontroli str. 963-965, 1098-1103)

Prezes MTBS wyjaśniła, że w latach 2019-2022 (do 31 marca) nie planowano i nie wykonywano prac czerpalnych, pogłębiarskich i innych związanych z zapewnieniem odpowiedniej głębokości akwenu w Porcie, ze względu na brak konieczności ich przeprowadzenia.

(akta kontroli str. 977, 1115)

Burmistrz wskazał, że *w latach 2019-2022 (do 31 marca) nie planowano i nie wykonywano prac czerpalnych, pogłębiarskich i innych związanych z zapewnieniem odpowiedniej głębokości akwenu w Porcie (...). W ramach inwestycji prowadzone były roboty czerpalne, wykonane zgodnie projektem budowlanym. Od momentu zakończenia inwestycji nie stwierdzono potrzeby wykonywania przedmiotowych robót.*

(akta kontroli str. 861, 876)

2.3. W badanych latach w wyniku przeprowadzonych przez Urząd Morski w Szczecinie kontroli i inspekcji w Porcie w zakresie bezpieczeństwa przeciwpożarowego⁷², w tym na podstawie art. 48 i 49 ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej⁷³ oraz zarządzenia nr 3 Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie⁷⁴ z 26 lipca 2013 r.⁷⁵, nie wniesiono uwag do: wyposażenia p.poż. w budynku Bosmanatu, stanu środków ratunkowych na pomostach, urządzeń cumowniczych oraz systemu monitorowania „wejść i wyjść” jednostek pływających. Ponadto stan techniczny pomostów oceniono jako dobry. Nie stwierdzano braków i uchybień.

(akta kontroli str. 155-163, 246-257)

W badanym okresie Port nie był objęty kontrolami Państwowej Inspekcji Pracy oraz innych organów pełniących nadzór w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.

(akta kontroli str. 246-257)

Na terenie Portu urządzono punkty pierwszej pomocy medycznej, wyposażone w apteczki podręczne.

(akta kontroli str. 642-646)

Prezes MTBS wyjaśniła m.in., że *w ramach podejmowanych działań związanych z zabezpieczeniem przeciwpożarowym Portu (...) zarządca dokonywał bieżącej konserwacji i legalizacji urządzeń gaśniczych (...). Zatrudniony pracownik Bosmanatu posiada przeszkolenie z zakresu bhp i p.poż.*

(akta kontroli str. 807, 828-829)

W kontrolowanym okresie Port nie posiadał uzgodnionego z dyrektorem Morskiej Służby Poszukiwania i Ratownictwa⁷⁶ oraz właściwym komendantem wojewódzkim Państwowej Straży Pożarnej⁷⁷, a także zatwierdzonego w drodze decyzji przez dyrektora Urzędu Morskiego właściwego dla obszaru położenia Portu, planu

⁷¹ Na podstawie informacji uzyskanej w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK.

⁷² Dalej: p.poż.

⁷³ Dz. U. z 2022 r. poz. 457, ze zm.

⁷⁴ Dalej: Dyrektora UMS.

⁷⁵ Przepisy Portowe (Dz. Urz. Województwa Zachodniopomorskiego poz. 2932, ze zm.).

⁷⁶ Dalej: SAR.

⁷⁷ Dalej: PSP.

zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń wód portowych, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 322-340, 652-653, 660, 862, 878, 949-965, 970-974, 976, 1099, 1114, 1163-1166)

Prezes „Mariny” zeznał m.in., że (...) w latach 2019-2020 nie opracowano planu zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń wód portowych, ponieważ do czasu podjęcia decyzji o likwidacji Spółki nie zakończono procedury przygotowawczej i konsultacyjnej związanej z jego sporządzeniem. W latach tych podjęto działania związane z opracowaniem dokumentu. Nie posiadam dokumentów potwierdzających podjęte działania z uwagi na brak w materiałach archiwalnych po zlikwidowanej Spółce projektu tego dokumentu. Projekt ten sporządzony był w wersji elektronicznej.

(akta kontroli str. 949-954)

W badanych latach Port nie posiadał zatwierdzonego w trybie decyzji administracyjnej przez starostę, po jej uprzednim uzgodnieniu z dyrektorem właściwego Urzędu Morskiego, planu gospodarowania odpadami oraz pozostałościami ładunkowymi ze statków⁷⁸. Ponadto opracowany przez MTBS projekt planu gospodarowania odpadami ze statków nie został poddany konsultacjom z użytkownikami Portu. Powyższe zostało szerzej opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 310-321, 651-652, 658-660, 862, 878, 949-954, 963-969, 976, 1098-1103, 1106-1111, 1114)

Były Prezes „Mariny” zeznał m.in., że w latach 2019-2020 nie opracowano planu gospodarowania odpadami oraz pozostałościami ładunkowymi ze statków, ponieważ do czasu podjęcia decyzji o likwidacji Spółki nie zakończono procedury przygotowawczej i konsultacyjnej związanej z jego sporządzeniem. W latach tych podjęto działania związane z opracowaniem dokumentu. Nie posiadam dokumentów potwierdzających podjęte działania z uwagi na brak w materiałach archiwalnych po zlikwidowanej Spółce projektu tego dokumentu. Projekt ten sporządzony był w wersji elektronicznej.

(akta kontroli str. 949-954)

W latach 2019-2022 (do 31 marca) nie sporządzano i nie przekazywano właściwemu dyrektorowi Urzędu Morskiego, okresowych raportów obejmujących dane dotyczące funkcjonowania i stopnia wykorzystania portowych urządzeń odbiorczych, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 652, 658-659, 862, 878, 949-954, 963-965, 1099,

Były Prezes „Mariny” zeznał m.in., że w latach 2019-2020 nie sporządzano okresowych raportów obejmujących dane dotyczące funkcjonowania i stopnia wykorzystania portowych urządzeń odbiorczych, ponieważ Spółka „Marina” nie była właścicielem nieruchomości i infrastruktury portu morskiego w Wapnicy.

(akta kontroli str. 949-954)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W latach objętych kontrolą Spółka MTBS nie dysponowała dokumentami i Zarząd Spółki nie posiadał wiedzy o poszczególnych elementach wchodzących w skład infrastruktury portowej objętej umowami o zarządzanie Portem. Zaniechano ustalenia wykazu tej infrastruktury w porozumieniu z Gminą. Brak wskazanych informacji uniemożliwiał rzetelne wykonywanie zadań i obowiązków określonych w umowach o zarządzanie, w szczególności dotyczących stanu technicznego infrastruktury portowej, co potwierdzają stwierdzone przez NIK

⁷⁸ Dalej: plan gospodarowania odpadami ze statków.

nieprawidłowości dotyczące niewykonywania obowiązkowych kontroli stanu technicznego obiektów budowlanych i budowli.

Zapisy umowy o zarządzanie z 31 grudnia 2020 r., a także inne dokumenty będące w posiadaniu MTBS, nie wskazywały enumeratywnie infrastruktury portowej w tym: nazwy, liczby i wartości poszczególnych elementów oraz wymiarów obiektów hydrotechnicznych, ilości urządzeń i instalacji.

Według § 12 zarządzeń Dyrektora UMS nr: 2 z 10 maja 2018 r.⁷⁹ oraz 4 z dnia 29 grudnia 2021 r.⁸⁰ w skład infrastruktury portowej, poza akwenami wodnymi Portu, wchodziły ogólnodostępne obiekty, urządzenia i instalacje:

– obiekty Portu Jachtowego, Mariny Międzyzdroje-Wapnica: obiekty hydrotechniczne (Falochron Północny, Falochron Południowy, Nabrzeże Postojowe, Nabrzeże Czołowe, slip, umocnienie południowe z pomostami, pomosty pływające, umocnienie północne);

– urządzenia i instalacje: oświetlenie portu, światła nawigacyjne, postumenty zaopatrujące jednostki w prąd i wodę, instalacja wodociągowa p.poż., kanalizacja sanitarna).

Ogólny charakter zapisów ww. zarządzeń Dyrektora UMS nie pozwalał na precyzyjne określenie elementów infrastruktury portowej.

(akta kontroli str. 23-30, 36-45, 52, 604)

Prezes MTBS wyjaśniła m.in., że: infrastruktura znajdująca się na terenie Portu (...) stanowi majątek trwały właściciela, tj. Gminy Międzyzdroje. W ramach umowy o zarządzanie (...) majątek ten nie był przekazywany w sposób enumeratywny na stan podmiotu zarządzającego, a zatem nie był wprowadzany do ksiąg rachunkowych i poddawany inwentaryzowaniu. Inwentaryzacje okresowe przeprowadzane były przez właściciela (...). MTBS (...) oraz „Marina” (...) nie posiada pełnych danych dotyczących poszczególnych elementów infrastruktury, w tym ich wartości. Przedmiotowa nieruchomość przekazana była na rzecz Spółek jedynie w zakresie administrowania. Spółki nie występowały o takie informacje, ponieważ dane takie nie były potrzebne w procesie zarządzania nieruchomością. Spółki co roku rozliczane były przez (...) Gminę Międzyzdroje, a po dokonanych rozliczeniach właściciel nieruchomości nie wnosił żadnych uwag.

(akta kontroli str. 804-805, 824)

Burmistrz wskazał m.in., że: w umowie o zarządzanie Portem (...) wskazano przedmiot umowy jako port jachtowy usytuowany na terenie nieruchomości stanowiącej działkę nr 192/12 obręb 23 Wapnica i infrastrukturę portową, znajdującą się na działkach Skarbu Państwa, pokrytych morskimi wodami wewnętrznymi, będącymi własnością Gminy Międzyzdroje oraz majątek ruchomy – wyposażenie Portu wymienione w załączniku do umowy. W umowie nie wskazano poszczególnych elementów infrastruktury portowej. Nie widziano takiej potrzeby.

(akta kontroli str. 860, 874)

2. W badanym okresie nie realizowano zaleceń wynikających z kontroli okresowych budynku Bosmanatu, co naruszało przepis art. 61 pkt 1 Prawa budowlanego oraz warunki zawartej umowy o zarządzanie.

– W protokole nr 1/10/2019 z 29 października 2019 r. wskazano, że nie wykonano robót remontowych zaleconych do realizacji w poprzedniej kontroli okresowej, tj.

⁷⁹ W sprawie określenia akwenów portowych oraz ogólnodostępnych obiektów, urządzeń i instalacji wchodzących w skład infrastruktury portowej w portach morskich (...), Wapnicy (...). Dz. Urz. Województwa Zachodniopomorskiego poz. 2356).

⁸⁰ W sprawie określenia akwenów portowych oraz ogólnodostępnych obiektów, urządzeń i instalacji wchodzących w skład infrastruktury portowej w portach morskich (...), Wapnicy, (...). Dz. Urz. Województwa Zachodniopomorskiego poz. 6105).

ponownie stwierdzono: niewielkie zarysowania na ścianie wewnętrznej oraz odspajające się pojedyncze płytki ceramiczne cokolu w pomieszczeniu warsztatowym na parterze; niewielkie zarysowania na ścianach w pozostałych pomieszczeniach; nieprzyjemny zapach w pomieszczeniach sanitarnych parteru; w protokole zalecono wykonanie stosownych robót remontowych; brak ich wykonania stwierdzono ponownie w protokołach z kontroli nr 10/10/2020 z 26 października 2020 r. i nr 21/12/2021 z 16 grudnia 2021 r.;

– W protokole nr 10/10/2020 z 26 października 2020 r. stwierdzono ponadto: brak prawidłowego otwierania się niektórych dużych skrzydeł okiennych na piętrze; zawilgocenia na ścianach zewnętrznych pod parapetami; w protokole zalecono wykonanie stosownych robót remontowych; brak ich wykonania stwierdzono protokołem nr 21/12/2021 z 16 grudnia 2021 r.

Brak realizacji zaleceń wynikających z przeprowadzonych kontroli okresowych budynku Bosmanatu stanowił naruszenie przepisu art. 61 pkt 1 Prawa budowlanego, według którego właściciel lub zarządca obiektu budowlanego jest obowiązany utrzymywać i użytkować obiekt zgodnie z zasadami, o których mowa w art. 5 ust. 2 ww. ustawy, tj. w należyłym stanie technicznym i estetycznym, nie dopuszczając do nadmiernego pogorszenia jego właściwości użytkowych i sprawności technicznej.

Na podstawie umowy o zarządzanie Portem do obowiązków wykonawcy należało w szczególności, utrzymanie w należyłym stanie technicznym, w stałej sprawności użytkowej obiektów i urządzeń stanowiących wyposażenie Portu, poprzez dokonywanie napraw awaryjnych i bieżącej konserwacji, na podstawie przeglądów i oględzin urządzeń oraz obiektów i ich wyposażenia technicznego oraz majątku ruchomego.

(akta kontroli str. 23-27, 36-45, 213-234, 246-278)

Prezes MTBS wyjaśniła m.in., że: *zarządca nie zrealizował w latach 2019-2021 zaleceń zawartych w przedmiotowych protokołach z uwagi na bardzo ograniczone środki finansowe jakimi dysponuje w ramach zatwierdzonego przez właściciela nieruchomości, tj. Gminy Międzyzdroje, budżetu. W latach 2019-2020 pomimo ujęcia przez zarządcę w projekcie planu środków na awarie i konserwacje, środki te nie zostały uwzględnione w zatwierdzonym budżecie. Ponadto wskazane w protokołach usterki w minimalnym stopniu wpływają na pogarszanie stanu technicznego budynku i jego właściwą eksploatację oraz obsługę świadczonych usług. Roboty takie zaplanowano do realizacji w ramach gruntownych prac malarskich i konserwacyjnych całego budynku w latach następnych, w przypadku zabezpieczenia przez właściciela, tj. Gminę, niezbędnych środków finansowych w planie finansowym.*

(akta kontroli str. 806, 827)

Burmistrz wskazał m.in., że nie posiadał wiedzy o braku realizacji zaleceń wynikających z kontroli okresowych budynku Bosmanatu.

(akta kontroli str.862, 878)

Zdaniem NIK podmiot zarządzający Portem mógł zwrócić się do Burmistrza o pokrycie dodatkowych wydatków nieujętych w rocznym planie kosztów. Możliwość taka wynikała z § 9 ust. 4 umowy o zarządzanie z 31 grudnia 2020 r. Według ww. postanowień umowy, m.in. w sytuacji wystąpienia nieprzewidzianych, nieuzasadnionych wydatków związanych z kosztami funkcjonowania Portu, nieujętych w rocznym planie kosztów zarządzania, za zgodą zamawiającego po zabezpieczeniu środków w budżecie, wykonawca wystawić miał dodatkową notę na wypłatę zabezpieczonej kwoty.

(akta kontroli str. 23-27, 36-45)

3. W latach 2019-2022 (do 31 marca) oraz w okresie wcześniejszym⁸¹ nie przeprowadzono pięcioletniej okresowej kontroli sprawdzenia stanu technicznego i przydatności do użytkowania znajdującego się terenie Portu budynku Bosmanatu. Brak przeprowadzenia kontroli naruszał przepis art. 62 ust. 1 pkt 2 Prawa budowlanego oraz warunki zawartych umów o zarządzanie.

Na podstawie art. 62 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy, obiekty budowlane powinny być w czasie ich użytkowania poddane przez właściciela lub zarządcę kontroli okresowej, co najmniej raz na 5 lat, polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego i przydatności do użytkowania obiektu budowlanego, estetyki obiektu budowlanego oraz jego otoczenia; kontrolą tą powinno być objęte również badanie instalacji elektrycznej i piorunochronnej w zakresie stanu sprawności połączeń, osprzętu, zabezpieczeń i środków ochrony od porażeń, oporności izolacji przewodów oraz uziemień instalacji i aparatów.

Na podstawie umowy o zarządzanie Portem, do obowiązków podmiotu zarządzającego Portem należało w szczególności, utrzymanie w należyтым stanie technicznym, w stałej sprawności użytkowej obiektów i urządzeń stanowiących wyposażenie portu jachtowego, poprzez dokonywanie napraw awaryjnych i bieżącej konserwacji, na podstawie przeglądów i oględzin urządzeń oraz obiektów i ich wyposażenia technicznego oraz majątku ruchomego. Ponadto do obowiązków tych należało również okresowe przeprowadzanie kontroli stanu technicznego budynku i urządzeń, wynikających z przepisów Prawa budowlanego.

(akta kontroli str. 23-27, 36-45, 246-278, 642-646)

Prezes MTBS wyjaśniła m.in., że: *okresowy pięcioletni przegląd stanu technicznego budynku Bosmanatu (...) nie był przeprowadzony w 2018 r. omyłkowo. W terminie tym przeprowadzono okresowy roczny przegląd stanu technicznego budynku Bosmanatu oraz pięcioletni okresowy przegląd infrastruktury Portu (...). W okresie zarządzania portem, tj. od 2013 r. nie był sporządzony przegląd pięcioletni budynku.*

(akta kontroli str. 805-806, 826)

Burmistrz wskazał m.in., że nie posiadał wiedzy o braku przeprowadzenia pięcioletniej okresowej kontroli sprawdzenia stanu technicznego i przydatności do użytkowania budynku Bosmanatu.

(akta kontroli str. 862, 878)

4. W badanych latach oraz w okresie wcześniejszym⁸² nie przeprowadzano rocznych okresowych kontroli sprawdzania stanu technicznej sprawności budowli morskiej, będącej przedmiotem umowy o zarządzanie Portem. Było to niezgodne z przepisem § 68 ust. 1 rozporządzenia w sprawie kontroli morskich budowli, według którego kontrolę okresową, o której mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1 Prawa budowlanego, polegającą na sprawdzaniu stanu technicznej sprawności budowli morskich przeprowadza, z uwzględnieniem art. 62 ust. 4 ww. ustawy, właściciel lub zarządca budowli morskiej co najmniej raz w roku.

Na podstawie umowy o zarządzanie Portem do obowiązków wykonawcy należało m.in. dokonywanie napraw awaryjnych i bieżącej konserwacji, na podstawie przeglądów i oględzin urządzeń oraz obiektów i ich wyposażenia technicznego oraz majątku ruchomego oraz okresowe przeprowadzanie kontroli stanu technicznego budynku i urządzeń, wynikających z przepisów Prawa budowlanego.

(akta kontroli str. 23-27, 36-45, 246-278, 646-646)

Prezes MTBS wyjaśniła m.in., że: *okresowy pięcioletni przegląd infrastruktury Portu (...) został przeprowadzony w 2018 r., brak jest rocznych przeglądów stanu technicznego*

⁸¹ Od roku 2013.

⁸² Od roku 2013.

infrastruktury portowej. Przeglądy roczne nie były przeprowadzone z uwagi na brak wiedzy o konieczności ich sporządzania w okresach rocznych.

(akta kontroli str. 805-806, 826-827)

Burmistrz wskazał m.in., że nie posiadał wiedzy o braku przeprowadzenia rocznych okresowych kontroli sprawdzania stanu technicznej sprawności budowli morskiej, będącej przedmiotem umów o zarządzanie Portem.

(akta kontroli str. 862, 878)

5. W kontrolowanym okresie nie prowadzono książki obiektu budowli morskiej, co było niezgodne z przepisem art. 64 ust. 1 Prawa budowlanego w związku z § 83 ust. 1 pkt 4 oraz ust. 2 rozporządzenia w sprawie kontroli morskich budowli.

Według art. 64 ust. 1 Prawa budowlanego, właściciel lub zarządca jest obowiązany prowadzić dla każdego budynku oraz obiektu budowlanego niebędącego budynkiem książkę obiektu budowlanego, stanowiącą dokument przeznaczony do zapisów dotyczących przeprowadzanych badań i kontroli stanu technicznego, remontów i przebudowy, w okresie użytkowania obiektu budowlanego.

Na podstawie § 83 ust. 1 pkt 4 oraz ust. 2 wskazanego wyżej rozporządzenia, dokumentację użytkowania budowli morskiej⁸³ stanowi m.in. książka obiektu budowlanego, a dokumentację należy przechowywać w warunkach zapewniających jej przydatność do użytku oraz możliwość natychmiastowego wykorzystania w całym okresie użytkowania budowli morskiej.

Na podstawie umowy o zarządzanie Portem, elementem infrastruktury portowej była budowla morska. Do obowiązków wykonawcy należało w szczególności, prawidłowe prowadzenie książki obiektu budowlanego oraz wymaganej przepisami prawa dokumentacji technicznej.

(akta kontroli str. 246-278)

Prezes MTBS wyjaśniła m.in., że: MTBS (...) oraz „Marina” (...) dla całej nieruchomości prowadzą jedną wspólną książkę obiektu budowlanego, w której prowadzone są wpisy w zakresie dokonywanych przeglądów budowlanych, kominiarskich, gazowych i elektrycznych. Ponadto w książce tej dokonano wpisów w zakresie przeglądu infrastruktury portu jachtowego oraz przeprowadzonych badań dna basenu portowego, tj. badań batymetrycznych. Stwierdzić zatem możemy, że książka dla nieruchomości została założona i jest prowadzona, jednakże dla całej nieruchomości, tj. wspólnej dla budynku Bosmanatu i budowli morskich. Z przepisu nie wynika jednoznacznie, że istnieje konieczność założenia dwóch niezależnych książek, a jedynie fakt jej istnienia.

(akta kontroli str. 805, 825-826)

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, każdy obiekt budowlany musi posiadać odrębną książkę obiektu budowlanego. Ponadto ze strony tytułowej oraz danych identyfikacyjnych prowadzonej przez MTBS książki obiektu budowlanego, jednoznacznie wynika, że założono ją dla budynku Bosmanatu.

(akta kontroli str. 258, 260)

6. W kontrolowanym okresie podmiot zarządzający Portem nie posiadał uzgodnionego z dyrektorem SAR oraz komendantem PSP, a także zatwierdzonego w drodze decyzji przez dyrektora Urzędu Morskiego właściwego dla obszaru położenia Portu, planu zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń wód portowych.

Brak posiadania uzgodnionego z właściwymi organami planu zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń wód portowych naruszał obowiązek określony w art. 23 b ust. 1-3

⁸³ Na podstawie § 3 pkt 4 lit. b tiret drugie rozporządzenia w sprawie kontroli morskich budowli, przez budowlę morską rozumie się budowlę nawodną lub podwodną, która wraz z instalacjami i urządzeniami technicznymi oraz innym wyposażeniem stanowi całość techniczno-użytkową, usytuowaną w portach i przystaniach morskich.

ustawy z dnia 16 marca 1995 r. o zapobieganiu zanieczyszczaniu morza przez statki⁸⁴.

Na podstawie art. 23 b ust. 1-3 tej ustawy m.in., podmiot zarządzający portem, jest obowiązany do opracowania i aktualizacji planów zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń wód portowych, a plany te podlegają: uzgodnieniu z dyrektorem Morskiej Służby Poszukiwania i Ratownictwa oraz właściwym komendantem wojewódzkim Państwowej Straży Pożarnej, a także zatwierdzeniu w drodze decyzji przez dyrektora urzędu morskiego właściwego dla obszaru położenia portu.

Plan zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń wód portowych dla Portu został opracowany w marcu 2022 r., a następnie 8 kwietnia 2022 r. przekazany do uzgodnienia dyrektorowi SAR oraz Zachodniopomorskiemu Komendantowi Wojewódzkiemu PSP w Szczecinie. Plan zawierał zapisy wskazujące, że podmiotem zarządzającym Portem jest Gmina (m.in. str. 4, 5 oraz 8) oraz został sporządzony w oparciu o nieaktualną podstawę prawną (§ 15 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 sierpnia 2017 r. w sprawie sposobu organizacji zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń na morzu⁸⁵).

(akta kontroli str. 322-340, 955-965, 970-974, 1098-1103)

Prezes MTBS wyjaśniła, że: *zapisy te zostały wprowadzone omyłkowo i w toku prowadzonej dalszej procedury związanej z zatwierdzeniem planu zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń wód portowych dla portu morskiego w Wapnicy zostały one poprawione. W chwili obecnej prowadzone są dalsze uzgodnienia oraz propozycje zmian, zgodnie z przedstawionymi w piśmie Morskiej Służby Poszukiwania i Ratownictwa wskazówkami.*

(akta kontroli str. 976, 1114)

Prezes MTBS wyjaśniła również, że: *przyczyną złożenia planu w marcu 2022 r. była konieczność zapoznania się z obowiązującymi przepisami, dokumentacją przekazywaną przez właściciela, a także przeprowadzenie uzgodnień z podmiotami powiązаныmi z planem w tym Straż Pożarna w zakresie posiadanego przez nich wyposażenia technicznego oraz koniecznością poinformowania właściciela tj. Gminy Międzyzdroje o potrzebach doposażenia podmiotów działających na terenie gminy w sprzęt i wyposażenie wymagane przepisami prawa.*

(akta kontroli str. 652-653, 660)

Zachodniopomorski Komendant Wojewódzki PSP w Szczecinie wskazał⁸⁶, m.in., że: *(...) 11 kwietnia 2022 r. wpłynął po raz pierwszy plan zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń wód portowych – Port Jachtowy w Wapnicy (...). Odpowiedź negatywna w przedmiotowej sprawie została wysłana 29 kwietnia 2022 r.(...) z informacją, że w celu uzgodnienia (...) należy opracować wskazany dokument w oparciu o obowiązujące przepisy prawa (...). Następnie 12 maja 2022 r. wpłynął (...) kolejny plan (...). W planie znalazły się zapisy wykraczające poza zadania ustawowe PSP oraz niezgodne z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 sierpnia 2017 r. w sprawie sposobu organizacji zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń na morzu (...). Plan (...) nie spełniał wymagań względem obowiązujących przepisów, tym samym nie został zatwierdzony (...).*

(akta kontroli str. 955-962)

Dyrektor SAR wskazał⁸⁷, m.in., że: *(...) po dokładnej analizie (...) do planu zgłoszono uwagi i nie uzgodniono go pozytywnie do 13 czerwca 2022 r. (...). Nie weryfikowaliśmy informacji o podmiocie zarządzającym portem (...).*

(akta kontroli str. 970-974, 1163-1166)

⁸⁴ Dz. U. z 2020 r. poz. 1955, ze zm.

⁸⁵ Dz. U. z 2022 r. poz. 216.

⁸⁶ Na podstawie informacji uzyskanej w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK.

⁸⁷ Na podstawie informacji uzyskanej w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK.

Dyrektor UMS wskazał⁸⁸, m.in., że: (...) w latach 2019-2022 nie zatwierdzał w drodze decyzji planu zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń wód portowych dla portu morskiego w Wapnicy (...). Podmiot zarządzający portem nie zwracał się (...) z wnioskiem o zatwierdzenie planu, ani nie konsultował treści opracowywanego planu.

(akta kontroli str. 963-965, 1099)

Burmistrz wskazał m.in., że nie posiadał wiedzy o braku opracowania planu zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń wód portowych.

(akta kontroli str. 862, 878)

7. W badanych latach podmiot zarządzający Portem nie posiadał zatwierdzonego w trybie decyzji administracyjnej przez starostę, po jej uprzednim uzgodnieniu z dyrektorem właściwego Urzędu Morskiego, planu gospodarowania odpadami ze statków.

Brak spełnienia wskazanego obowiązku był niezgodny z art. 9 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 12 września 2002 r. o portowych urządzeniach do odbioru odpadów oraz pozostałości ładunkowych ze statków⁸⁹ w związku z § 6 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 21 grudnia 2002 r. w sprawie portowych planów gospodarowania odpadami oraz pozostałościami ładunkowymi ze statków⁹⁰. Ponadto pomimo wymogu wynikającego z art. 9 ust. 2a wskazanej ustawy, opracowany przez MTBS projekt planu gospodarowania odpadami ze statków nie został poddany konsultacjom z użytkownikami Portu.

Plan gospodarowania odpadami ze statków został opracowany przez MTBS w marcu 2022 r.⁹¹, a następnie 8 kwietnia 2022 r. przekazany do zatwierdzenia Staroście Kamieńskiemu. Dokument nie został poddany konsultacjom z użytkownikami Portu, a także zawierał nierzetelne zapisy, tj. odnoszące się do portu morskiego w Lubinie.

(akta kontroli str. 310-321, 963-969, 1098-1103, 1106-1111)

Prezes MTBS wyjaśniła, że: *informacja taka została zamieszczona w planie ponieważ porty te znajdują się w bliskiej odległości pomiędzy sobą, na terenie tej samej Gminy, a zatem w zakresie gospodarki odpadami obsługiwane są poprzez ten sam podmiot i na identycznych zasadach oraz harmonogramie ich odbioru. Przy opracowywaniu planu powołano się zatem na doświadczenia i konsultacje właśnie tego portu.*

(akta kontroli str. 976, 1114)

Starosta Kamieński wskazał⁹², m.in., że *nie został zatwierdzony plan gospodarowania odpadami oraz pozostałościami ładunkowymi ze statków w porcie morskim w Wapnicy, a tym samym nie był uzgadniany z Dyrektorem Urzędu Morskiego w Szczecinie. (...) przedłożony dokument (...) nie spełniał wymagań określonych w § 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 21 grudnia 2002 r. w sprawie portowych planów gospodarowania odpadami oraz pozostałościami ładunkowymi ze statków (...). Organ (...) 8 czerwca 2022 r. wezwał (...) do przedłożenia informacji i danych wskazanych w rozporządzeniu.*

(akta kontroli str. 966-969, 1106-1111)

Dyrektor UMS m.in., że: (...) *nie uzgadniał decyzji zatwierdzającej plan gospodarowania odpadami oraz pozostałościami ładunkowymi ze statków dla portu morskiego w Wapnicy (...); nie wpłynął od właściwego starosty projekt decyzji zatwierdzającej plan. Ponadto*

⁸⁸ Na podstawie informacji uzyskanej w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK.

⁸⁹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1344; dalej: ustawa o portowych urządzeniach do odbioru odpadów.

⁹⁰ Dz. U. Nr 236, poz. 1989 ze zm.; dalej: rozporządzenie w sprawie portowych planów gospodarowania odpadami.

⁹¹ W toku kontroli NIK.

⁹² Na podstawie informacji uzyskanej w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK.

podmiot zarządzający portem morskim w Wapnicy nie konsultował treści opracowywanego planu.

(akta kontroli str.963-965, 1099-1103)

Według § 6 ust. 1 w zw. z § 7 rozporządzenia w sprawie portowych planów gospodarowania odpadami, podmiot zarządzający portem lub przystanią morską powinien opracować i przekazać do zatwierdzenia właściwemu organowi plan, w terminie pięciu miesięcy od dnia wejścia w życie rozporządzenia, tj. od 1 stycznia 2003 r.

(akta kontroli str. 310-321, 963-969, 1098-1103, 1106-1111)

Prezes MTBS wyjaśniła m.in., że: (...) po przejęciu zadań zarządczych (...) i zapoznaniu się z funkcjonowaniem oraz organizacją działalności i obsługi portu, a także analizą możliwości działań podmiotów zewnętrznych związanych z bezpieczeństwem na terenie portu w miesiącu marcu 2022 r. opracowano plan gospodarowania odpadami oraz pozostałościami ładunkowymi ze statków i w dniu 8 kwietnia 2022 r. przesłano go do Starostwa Powiatowego w Kamieniu Pomorskim w celu zatwierdzenia. Plan gospodarowania odpadami oraz pozostałościami ładunkowymi ze statków nie był konsultowany z użytkownikami portu ze względu na stan istniejący jaki MTBS (...) przejął w zarządzanie z konkretnymi uwarunkowaniami lokalizacyjnymi i technicznymi, a także decyzjami właściciela tj. Gminy Międzyzdroje wynikającymi z harmonogramów i podpisanych umów w zakresie odbioru odpadów. Lokalizacja i usytuowanie infrastruktury powstało wcześniej, w ramach uzgodnień i projektowania zabudowy nieruchomości i zarządca portu nie miał na to wpływu.

(akta kontroli str. 651-652, 658-660)

Burmistrz wskazał m.in., że nie posiadał wiedzy o braku opracowania planu gospodarowania odpadami ze statków.

(akta kontroli str. 862, 878)

8. W latach 2019-2022 (do 31 marca) nie sporządzano i nie przekazywano właściwemu dyrektorowi Urzędu Morskiego okresowych raportów obejmujących dane dotyczące funkcjonowania i stopnia wykorzystania portowych urządzeń odbiorczych.

(akta kontroli str. 652, 658-659, 1099)

Brak sporządzania okresowych raportów obejmujących dane dotyczące funkcjonowania i stopnia wykorzystania portowych urządzeń odbiorczych naruszał obowiązek określony w art. 7 ust. 1 ustawy o portowych urządzeniach do odbioru odpadów w związku z § 5 ust. 1 oraz § 6 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 21 grudnia 2002 r. w sprawie raportów dotyczących funkcjonowania i stopnia wykorzystania portowych urządzeń odbiorczych⁹³.

Na podstawie art. 7 ust. 1 ustawy o portowych urządzeniach do odbioru odpadów, podmiot zarządzający portem ma obowiązek sporządzania okresowych raportów obejmujących dane dotyczące funkcjonowania i stopnia wykorzystania portowych urządzeń odbiorczych. Według § 5 ust. 1 oraz § 6 rozporządzenia w sprawie raportów portowych urządzeń odbiorczych, podmiot zarządzający portem miał obowiązek sporządzić i przekazać do zaopiniowania właściwemu dyrektorowi urzędu morskiego pierwszy raport w terminie dwóch lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia.

(akta kontroli str. 652, 658-659, 1099)

⁹³ Dz. U. Nr 236, poz. 1988; dalej: rozporządzenie w sprawie raportów portowych urządzeń odbiorczych.

Prezes MTBS wyjaśniła m.in., że (...) w związku z krótkim okresem zarządzania (...) portem jachtowym nie było konieczności sporządzania przedmiotowego raportu. Zgodnie z wymogami sporządzany on jest co pięć lat.

(akta kontroli str. 652, 658)

Burmistrz wskazał m.in., że nie posiadał wiedzy o braku sporządzania okresowych raportów obejmujących dane dotyczące funkcjonowania i stopnia wykorzystania portowych urządzeń odbiorczych.

(akta kontroli str. 862, 878)

Dyrektor UMS wskazał, m.in., że: (...) w latach 2019-2022 nie otrzymywał od podmiotu zarządzającego portem morskim w Wapnicy okresowych raportów, obejmujących dane dotyczące funkcjonowania i stopnia wykorzystania portowych urządzeń odbiorczych. W związku z powyższym dyrektor tutejszego urzędu nie wydawał opinii w ww. sprawie.

(akta kontroli str. 963-965, 1099)

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, podmiot zarządzający portem powinien przekazać pierwszy raport do zaopiniowania właściwemu dyrektorowi Urzędu Morskiego, w terminie dwóch lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia w sprawie raportów portowych urządzeń odbiorczych, które obowiązuje od 1 stycznia 2003 r., tj. od ponad 19 lat.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia kontrolowaną jednostkę w zakresie zarządzania infrastrukturą portową oraz zapewnienia jej ochrony.

W kontrolowanym okresie nie dysponowano dokumentami i nie posiadano wiedzy o elementach stanowiących infrastrukturę portową objętą umowami o zarządzanie Portem, nie zwrócono się do Gminy o ustalenie ich wykazu, co w konsekwencji uniemożliwiło rzetelne i zgodne z obowiązującym prawem wykonywanie obowiązków określonych w umowach. Stwierdzono nieprawidłowości w zakresie utrzymania infrastruktury w odpowiednim stanie technicznym, w tym nie przeprowadzono pięcioletniej okresowej kontroli budynku Bosmanatu oraz rocznych okresowych kontroli budowli morskiej. Dla budowli morskiej nie prowadzono książki obiektu budowlanego. Stwierdzono również brak realizacji zaleceń wskazanych w protokołach z rocznych okresowych kontroli stanu technicznego budynku Bosmanatu. MTBS nie posiadał uzgodnionego i zatwierdzonego planu zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń wód portowych oraz planu gospodarowania odpadami ze statków. Nie sporządzano okresowych raportów funkcjonowania i stopnia wykorzystania portowych urządzeń odbiorczych.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami przeprowadzono: roczne okresowe kontrole sprawdzenia stanu technicznego i przydatności do użytkowania budynku Bosmanatu; badania instalacji i urządzeń energetycznych; okresowe kontrole sprawności technicznej instalacji gazowej oraz przewodów kominowych; atesty nurkowe a także pięcioletnią okresową kontrolę sprawdzania stanu technicznej sprawności budowli morskiej. Otrzymane w zarządzanie grunty i inne nieruchomości wykorzystywano w 100%. Elementy mienia komunalnego Portu objęto ubezpieczeniem.

OBSZAR

3. Prowadzenie gospodarki finansowo-księgowej małych portów morskich oraz osiągnięcie planowanych wyników finansowych.

Opis stanu faktycznego

3.1. Na podstawie umów o zarządzanie do obowiązków w zakresie gospodarki finansowej podmiotów zarządzających Portem należało m.in.: weryfikowanie faktur za energię, wodę, odbiór ścieków - pod względem merytorycznym i rachunkowym, a także ich realizacja; prowadzenie ewidencji przychodów z opłat portowych oraz

ewidencji wydatków na pokrycie kosztów utrzymania Portu oraz składanie Burmistrzowi pisemnych kwartalnych sprawozdań z wykonania dochodów.

Wszelkie należności (wraz z podatkiem VAT) pobrane z tytułu opłat portowych i opłat za świadczone usługi związane z korzystaniem z infrastruktury portowej⁹⁴, miały być przekazywane comiesięcznie w terminie do ostatniego dnia miesiąca na rachunek Gminy. Do kosztów zarządzania obiektów i urządzeń w Porcie zaliczono: koszty eksploatacji budynku i urządzeń⁹⁵; wydatki na usuwanie awarii i ich skutków; koszty osobowe personelu jachtowego; koszty zakupu świadczeń. Ponadto wskazano, że koszty pokrywane będą z budżetu Gminy⁹⁶.

(akta kontroli str. 23-30, 36-52)

W badanych latach rzetelnie weryfikowano faktury (za dostarczone: energię, wodę, odbiór ścieków i inne) pod względem merytorycznym i rachunkowym; prowadzono ewidencję przychodów z opłat portowych⁹⁷ oraz ewidencję wydatków na pokrycie kosztów utrzymania Portu. Pobrane opłaty odprowadzono na rachunek Gminy w wysokościach i terminach ustalonych w umowach o zarządzanie. Ponadto składano Burmistrzowi pisemne sprawozdania z wykonania dochodów oraz wydatków.

(akta kontroli str. 467-599, 1329-1346)

W badanych latach opłaty pobierano na podstawie cennika stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia nr 2/MMW/2019 Prezesa Zarządu „Mariny” z 1 maja 2019 r.

(akta kontroli str. 138-147)

Prezes MTBS wyjaśniła m.in., że: *nie sporządzono nowego Regulaminu portu wraz z cennikiem usług, gdyż w 2019 r. właściciel dokonał zmian w regulaminie oraz dokonał zmian cennika usług. Kolejne zmiany w ocenie właściciela i nowego zarządcy w chwili obecnej nie są możliwe i konieczne.*

(akta kontroli str. 977, 1115)

W kontrolowanym okresie pobrane i odprowadzone na rachunek Gminy przychody z tytułu opłat portowych wyniosły: 116 tys. zł w 2019 r., 117,1 tys. zł w 2020 r., 133 tys. zł w 2021 r. oraz 18 tys. zł w I kwartale 2022 r.⁹⁸

(akta kontroli str. 493-563, 577-579, 587, 599, 621, 624)

W badanych latach w związku z pobieraniem wnoszonych przez jednostki pływające opłat za odbiór odpadów powstających na statku wraz z opłatami portowymi, nie zapewniono możliwości wyodrębnienia opłat za odbiór odpadów, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 473-478, 484, 488, 494-496, 517-518, 521-531, 565-579, 621, 624, 975-976, 1112,-1113, 1329-1346)

Koszty wynikające z działalności Portu wyniosły [...] ⁹⁹ tys. zł w 2019 r., [...] ¹⁰⁰ tys. zł w 2020 r., [...] ¹⁰¹ tys. zł w 2021 r. oraz [...] ¹⁰² tys. zł w 2022 r. (do 31 marca).

⁹⁴ Energii elektrycznej, wody i kanalizacji.

⁹⁵ Opłaty za dostawę energii elektrycznej, wody i gazu oraz odprowadzanie ścieków; wydatki na utrzymanie porządku i czystości, w tym opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi; wydatki na przeglądy okresowe budynku i urządzeń, instalacji elektrycznych, gazowych, przewodów kominowych i innych urządzeń technicznych; naprawy awaryjne i bieżąca konserwacja budynku, urządzeń i majątku ruchomego; ubezpieczenie budynku, urządzeń i majątku ruchomego; podatki, opłaty skarbowe i inne opłaty publicznoprawne.

⁹⁶ Wysokość wydatków na pokrycie kosztów określał zarządzający, w rocznym planie kosztów, a ich pokrycie następowało z budżetu Gminy poprzez wnoszenie zaliczek w 12 równych transzach miesięcznych, w kwocie po 1/12 planowanych kosztów rocznych.

⁹⁷ W tym także ewidencję opłat dziennych.

⁹⁸ Dla porównania w 2018 r. przychody z opłat portowych wyniosły 119,1 tys. zł.

⁹⁹ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 4 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie MTBS.

¹⁰⁰ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 4 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie MTBS.

(akta kontroli str.493-563, 587, 599, 624)

W latach 2021-2022 (do 31 marca) przychody MTBS uzyskane z tytułu działalności związanej z zarządzaniem Portem wynikały z wynagrodzenia otrzymywanego z tytułu umowy o zarządzanie i wyniosły [...] ¹⁰³ tys. zł (co stanowiło 2,2% przychodów ogółem) w 2021 r. ¹⁰⁴ oraz [...] ¹⁰⁵ tys. zł (2,6%) w 2022 r. (do 31 marca). W latach 2019-2020 przychody „Mariny” uzyskane z tytułu działalności związanej z zarządzaniem Portem wyniosły [...] ¹⁰⁶ tys. zł (100% przychodów ogółem) w 2019 r. oraz [...] ¹⁰⁷ tys. zł (100%) w 2020 r. ¹⁰⁸

(akta kontroli str. 600-601, 620-621, 624, 605-609)

W okresie pandemii COVID-19, przed zawarciem umowy o zarządzanie Portem, MTBS korzystała z rządowych instrumentów wsparcia ¹⁰⁹. Otrzymana pomoc związana była z działalnością statutową Spółki.

(akta kontroli str. 697-802)

W kontrolowanym okresie MTBS oraz „Marina” nie były dokapitalizowane przez Gminę.

(akta kontroli str. 610)

3.2. W badanych latach MTBS oraz „Marina” nie były właścicielem infrastruktury Portu. Nie zaszyły również wynikające z art. 3 ust. 4 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości ¹¹⁰ przesłanki skutkujące zaliczeniem środków trwałych do aktywów trwałych Spółek. W związku z powyższym elementy tej infrastruktury nie zostały ujęte w ewidencji księgowej podmiotów zarządzających Portem.

(akta kontroli str. 23-30, 36-52, 625-641)

Prezes MTBS wyjaśniła m.in., że: *w księgach rachunkowych, w tym w ewidencji środków trwałych, nie uwzględniono elementów infrastruktury znajdującej się w porcie jachtowym, ponieważ elementy te nie zostały przekazane przez właściciela, tj. Gminę Międzyzdroje, na rzecz podmiotu zarządzającego. Elementy te pozostają w ewidencji majątku Gminy i są one inwentaryzowane okresowo przez Gminę Międzyzdroje.*

(akta kontroli str. 805, 825)

Były Prezes „Mariny” zeznał m.in., że (...) *nie ujęto elementów infrastruktury portowej będącej przedmiotem umowy o zarządzanie portem jachtowym w Wapnicy. Infrastruktura ta stanowi majątek, własność Gminy Międzyzdroje, który nigdy nie był przekazywany na własność Spółki zarządzającej portem morskim w Wapnicy.*

(akta kontroli str. 949-954)

¹⁰¹ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art.11 ust. 4 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie MTBS.

¹⁰² Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art.11 ust. 4 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie MTBS.

¹⁰³ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art.11 ust. 4 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie MTBS.

¹⁰⁴ W I kwartale 2021 r. przychody wyniosły [...] tys. zł. Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art.11 ust. 4 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie MTBS.

¹⁰⁵ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art.11 ust. 4 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie MTBS.

¹⁰⁶ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art.11 ust. 4 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie MTBS.

¹⁰⁷ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art.11 ust. 4 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie MTBS.

¹⁰⁸ W tym dla porównania w 2018 r. przychody „Mariny” z tego tytułu wyniosły [...] tys. zł. Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art.11 ust. 4 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie MTBS.

¹⁰⁹ Umowa subwencji finansowej z 25 maja 2020 r.

¹¹⁰ Dz. U. z 2021 r. poz. 217, ze zm.; dalej: ustawa o rachunkowości.

3.3. W kontrolowanym okresie członkowie RN Spółki MTBS oraz „Mariny” pobierali wynagrodzenie w wysokości określonej w art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2016 r. o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami¹¹¹. W latach 2021-2022 (do 31 marca) MTBS wypłaciło członkom RN ogółem [...] ¹¹² zł. W latach 2019-2020 „Marina” wypłaciła członkom RN ogółem [...] ¹¹³ zł.

(akta kontroli str. 296, 348-350, 352-354, 676, 850-852, 1008, 1009-1040, 1043-1069)

W latach 2021-2022 (do 31 marca) Prezesowi MTBS ustalono i wypłacono część stałą wynagrodzenia¹¹⁴ w wysokości wyższej niż trzykrotność podstawy wymiaru, tj. przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale 2016 r.¹¹⁵ oraz część zmienną wynagrodzenia¹¹⁶ w wysokości wyższej niż 50% wynagrodzenie podstawowego członka organu zarządzającego w poprzednim roku obrotowym (które nie zostało ustalone zgodnie z prawidłową podstawą wymiaru), co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 281-295, 345-347, 663-675, 804, 808, 1009-1040, 1128-1143, 1162, 850-852, 1008, 853-857, 1117-1127)

W latach 2019-2020 wynagrodzenie Zarządu Spółki „Marina” zostało ustalone i wypłacone na podstawie przepisów art. 4-8 ustawy o zasadach kształtowania wynagrodzeń w spółkach.

(akta kontroli str. 301-309, 351, 359-375, 809-820, 822, 1043-1069)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W badanych latach w związku z pobieraniem wnoszonych przez jednostki pływające opłat za odbiór odpadów powstających na statku wraz z opłatami portowymi, nie zapewniono możliwości wyodrębnienia opłat za odbiór odpadów, co było niezgodne z art. 10 ust. 1 ustawy o portowych urządzeniach do odbioru odpadów.

(akta kontroli str. 473-478, 484, 488, 494-496, 517-518, 521-531, 565-579, 621, 624, 975-976, 1112,-1113, 1329-1346)

Na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy o portowych urządzeniach do odbioru odpadów, statki wnoszą opłatę za odbiór odpadów ze statków, zwaną dalej "opłatą". Opłata może być pobierana wraz z opłatami portowymi, o których mowa w art. 8 ust. 1 ustawy o portach, pod warunkiem zapewnienia możliwości odróżnienia jej od tych opłat.

Prezes MTBS nie wyjaśniła przyczyn takiego stanu, wskazując, że: *opłaty za odbiór odpadów stałych z jednostek pływających i korzystających z portu wliczone są w opłatę postojową pobieraną za każdy dzień pobytu w porcie.*

(akta kontroli str. 975-976, 1112,-1113)

2. W latach 2021-2022 (do 31 marca) Prezesowi MTBS ustalono i wypłacono część stałą wynagrodzenia w wysokości wyższej niż trzykrotność podstawy wymiaru, tj. przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat

¹¹¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1907, ze zm.; dalej: ustawa o zasadach kształtowania wynagrodzeń w spółkach.

¹¹² Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 4 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie MTBS.

¹¹³ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 4 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie MTBS.

¹¹⁴ Wynagrodzenie miesięczne podstawowe.

¹¹⁵ Obwieszczenie Prezesa GUS.

¹¹⁶ Uzupełniająca za rok obrotowy.

nagród z zysku w czwartym kwartale 2016 r. oraz część zmienną (uzupełniającą) wynagrodzenia, w wysokości wyższej niż 50% wynagrodzenia podstawowego członka organu zarządzającego w poprzednim roku obrotowym (które nie zostało ustalone zgodnie z prawidłową podstawą wymiaru).

Sposób ustalania wynagrodzenia był niezgodny z art. 4 ust. 1 i ust. 5 w związku z art. 1 ust. 3 pkt 11 ustawy o zasadach kształtowania wynagrodzeń w spółkach oraz w związku z art. 15 ustawy z dnia 19 listopada 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2021¹¹⁷ i art. 11 ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2022¹¹⁸. We wskazanym okresie nienależnie wypłacone wynagrodzenie wyniosło ogółem [...] ¹¹⁹ zł.

Według art. 4 ust. 1 i ust. 5 ustawy o zasadach kształtowania wynagrodzeń w spółkach, wynagrodzenie całkowite członka organu zarządzającego składa się z części stałej, stanowiącej wynagrodzenie miesięczne podstawowe, określonej kwotowo, oraz części zmiennej, stanowiącej wynagrodzenie uzupełniające za rok obrotowy spółki. Zgodnie z art. 1 ust. 3 pkt 11 ww. ustawy przez podstawę wymiaru należy rozumieć wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego, ogłoszonego przez Prezesa GUS.

Na podstawie art. 15 ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2021 oraz art. 11 ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2022, w 2021 r. oraz 2022 r. podstawę wymiaru stanowiło przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale 2016 r. Zgodnie z obwieszczeniem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 18 stycznia 2017 r. w sprawie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale 2016 r.¹²⁰ - wynagrodzenie to wyniosło 4 403,78 zł.

Uchwałą nr 14/2017 Zgromadzenia Wspólników Spółki MTBS z 22 czerwca 2017 r. upoważniono RN Spółki MTBS do określenia treści umowy o świadczenie usług zarządzania, w tym wynagrodzenia stałego dla członka zarządu, tj. od jednokrotności do trzykrotności podstawy wymiaru. Pomimo tego upoważnienia oraz obowiązku wynikającego z art. 4 ust. 1 ustawy o zasadach kształtowania wynagrodzeń w spółkach, RN Spółki MTBS nie określiła kwotowo części stałej wynagrodzenia miesięcznego podstawowego członka organu zarządzającego w zawartej 14 lipca 2017 r. pomiędzy Prezesem MTBS i Przewodniczącym RN umowie o świadczenie usługi w zakresie zarządzania (Spółką MTBS). Umowa ta określała jedynie, że zarządzającemu przysługuje wynagrodzenie stałe w wysokości trzykrotności podstawy wymiaru miesięcznie brutto, a wysokość wynagrodzenia uzupełniającego nie może przekroczyć 50% wynagrodzenia podstawowego. W konsekwencji powyższego, a także niezastosowania przepisów ustaw o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2021 oraz 2022, w 2021 r. Prezesowi MTBS ustalono i wypłacono wynagrodzenie składające się z części: stałej w łącznej wysokości [...] ¹²¹ zł ([...] ¹²² zł miesięcznie),

¹¹⁷ Dz. U. poz. 2400, ze zm.; dalej: ustawa o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2021.

¹¹⁸ Dz. U. poz. 2445; dalej: ustawa o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2022.

¹¹⁹ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 4 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie MTBS.

¹²⁰ Dz. Urz. GUS z 2017 r. poz. 3.

¹²¹ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 4 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie MTBS.

tj. zawyżone o [...] ¹²³ zł oraz zmiennej w łącznej wysokości [...] ¹²⁴ zł, tj. zawyżone o [...] ¹²⁵ zł. W 2022 r. (do 31 marca) Prezesowi MTBS zostało ustalone i wypłacone wynagrodzenie składające się z części: stałej w łącznej wysokości [...] ¹²⁶ zł ([...] ¹²⁷ zł miesięcznie), tj. zawyżone o [...] ¹²⁸ zł. We wskazanym okresie nienależnie wypłacone wynagrodzenie wyniosło ogółem [...] ¹²⁹ zł.

(akta kontroli str. 281-295, 345-347, 663-675, 804, 808, 1009-1040, 1128-1143, 1162)

Główna Księgowa MTBS wyjaśniła m.in., że: *umowa o świadczenie usług w zakresie zarządzania (...) z 14 lipca 2017 r. określiła przysługujące wynagrodzenie stałe w wysokości trzykrotności podstawy wymiaru miesięcznego wynagrodzenia brutto. Ustalenie to mieści się w upoważnieniu wynikającym z uchwały Zgromadzenia Wspólników nr 17/2017 z 22 czerwca 2017 r.; część stałą wynagrodzenia (...) ustalono zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami (...). Uchwała nr 02/2018 Rady Nadzorczej z dnia 11 maja 2018 r. w sprawie zasad kształtowania wynagrodzenia zmiennego członka organu zarządzającego określiła (...), że część zmienna wynagrodzenia w spółce nie może przekroczyć 50% wynagrodzenia podstawowego członka organu zarządzającego uzyskanego w poprzednim roku obrotowym.*

(akta kontroli str. 850-852, 1008)

Przewodniczący RN MTBS wyjaśnił m.in., że *Rada Nadzorcza w ramach sprawowanego stałego nadzoru nad działalnością spółki MTBS (...) nie powzięła do dnia 30 maja 2022 r. informacji mogących prowadzić do wniosku o konieczności sprawdzenia przez Radę Nadzorczą czynności służb księgowych MTBS (...), polegających na ustalaniu podstawy wymiaru wynagrodzenia i dokonywaniu wypłat. Podstawa ta w ocenie Rady Nadzorczej wynika z przepisów powszechnie obowiązujących, co powinno być uwzględniane przez służby księgowe. Rada Nadzorcza wskazuje również, że dotychczas Zarząd Spółki MTBS (...) nie przedstawił sprawozdania finansowego i sprawozdania zarządu za 2021 r., z których wynika struktura i wysokość wynagrodzeń, w tym wynagrodzenia Prezesa Zarządu (...). Niezależnie od powyższego, wystąpienie przez Najwyższą Izbę Kontroli z wnioskiem z dnia 30 maja 2022 r. o udzielenie pisemnych wyjaśnień przez Radę Nadzorczą spowodowało podjęcie przez Radę Nadzorczą działań zmierzających do wyjaśnienia sprawy. Rada Nadzorcza odbyła posiedzenie, w trakcie którego postanowiła zwrócić się do Prezesa Zarządu o udzielenie pisemnych wyjaśnień w zakresie objętym pismem Najwyższej Izby Kontroli (...) i powiadomić o tym fakcie Wspólnika. Rada Nadzorcza wystąpiła do Prezesa Zarządu o pisemne wyjaśnienie z jakich przyczyn w latach 2021-2022 (do 31 marca 2022 r.) Prezesowi Zarządu MTBS wypłacono część stałą wynagrodzenia w wysokości wyższej niż trzykrotność podstawy wymiaru, tj. przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale 2016 r. oraz część zmienną w wysokości wyższej niż 50% wynagrodzenie podstawowego ustalonego zgodnie z podstawą wymiaru*

¹²² Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art.11 ust. 4 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie MTBS.

¹²³ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art.11 ust. 4 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie MTBS.

¹²⁴ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art.11 ust. 4 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie MTBS.

¹²⁵ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art.11 ust. 4 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie MTBS.

¹²⁶ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art.11 ust. 4 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie MTBS.

¹²⁷ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art.11 ust. 4 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie MTBS.

¹²⁸ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art.11 ust. 4 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie MTBS.

¹²⁹ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art.11 ust. 4 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie MTBS.

obowiązującą w czwartym kwartale 2016 r., w tym o wyjaśnienie, w jaki sposób służby księgowe ustalały podstawę wymiaru wynagrodzenia. Rada Nadzorcza zdecydowała, że podejmie decyzję co do rekomendacji w zakresie ewentualnego zwrotu przez Prezesa Zarządu nienależnie nadpłaconego wynagrodzenia po zapoznaniu się protokołem pokontrolnym Najwyższej Izby Kontroli oraz pisemnymi wyjaśnieniami Prezesa Zarządu (...). Rada Nadzorcza określiła wynagrodzenie stałe dla członka zarządu w umowie o świadczenie usługi w zakresie zarządzania (...). Umowa została podpisana przez Przewodniczącą Rady Nadzorczej po zasięgnięciu opinii udziałowca oraz odbyciu posiedzenia Rady Nadzorczej, w trakcie którego Członkowie Rady Nadzorczej zgodzili się co do zgodnego z opinią udziałowca określenia wynagrodzenia stałego dla członka zarządu w umowie o świadczenie usługi w zakresie zarządzania zawartej w Międzyzdrojach dnia 14 lipca 2017 r.

(akta kontroli str. 853-857)

Prezes MTBS wyjaśniła m.in., że: wynagrodzenie członka Zarządu MTBS (...) wypłacane było na podstawie uchwały Nr 14/2017 Zgromadzenia Wspólników Spółki MTBS (...), oraz umowy o świadczenie usługi w zakresie zarządzania z 14 lipca 2017 r. Przy zawieraniu z członkiem Zarządu umowy, Spółka reprezentowana była przez Radę Nadzorczą. Zgodnie z (...) umową część stała wynagrodzenia członka zarządu ustalona została jako trzykrotność podstawy wymiaru ustalonego, gdzie jako podstawę wymiaru ustalono jako wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego, ogłoszonego przez Prezesa GUS (art. 1 ust. 3 pkt 11 ustawy o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami). Wysokość wynagrodzenia członka Zarządu w okresie od 1 stycznia 2021 r. do 31 marca 2022 r. służby księgowe Spółki ustalały zgodnie z ww. przepisem ze względu na fakt, iż późniejsze regulacje ustaw o budżetowych (...) nie dotyczą umów menadżerskich zawartych z członkami Zarządu przed dniem 1 stycznia 2018 r. (...).

(akta kontroli str. 1117-1127)

W ocenie NIK ustawy o budżetowe stanowiły normy bezwzględnie obowiązujące i kształtowały wysokość wynagrodzenia bez względu na wolę wyrażoną w umowie o zarządzanie czy w uchwałach w sprawie wynagrodzeń członków organów MTBS.

OCENA CZĄSTKOWA

W badanych latach wywiązywano się z obowiązków wynikających z umów o zarządzanie Portem w zakresie gospodarki finansowej, w tym rzetelnie weryfikowano faktury związane z funkcjonowaniem Portu. Ponadto prowadzono ewidencję przychodów z tytułu opłat portowych oraz wydatków dotyczących kosztów utrzymania Portu. Pobrane odpłaty odprowadzono na rachunek Gminy w wysokościach i terminach ustalonych we wskazanych umowach, a także składano Burmistrzowi pisemne sprawozdania z wykonania dochodów i wydatków. Przestrzegano przepisów dotyczących wynagradzania członków RN Spółki MTBS.

W wyniku nieokreślenia przez Radę Nadzorczą MTBS kwotowo części stałej wynagrodzenia miesięcznego podstawowego członka organu zarządzającego oraz niezastosowania przepisów ustaw o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2021 oraz 2022, w latach 2021-2022 (do 31 marca) Prezesowi MTBS ustalono i wypłacono wynagrodzenie w kwocie wyższej niż należna o ogółem [...] ¹³⁰ zł. Ponadto nie zapewniono możliwości odróżnienia i wyodrębnienia pobieranych od jednostek pływających opłat za odbiór odpadów ze

¹³⁰ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 4 uoznk. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie MTBS.

statków, co naruszało przepisy ustawy o portowych urządzeniach do odbioru odpadów.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami oraz uwzględniając podjęte w trakcie kontroli działania, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Dokonanie zmiany umowy Spółki MTBS celem objęcia nią wskazanych umową o zarządzanie Portem oraz ustawą o portach zadań przedsiębiorstwa podmiotu zarządzającego Portem.
2. Opracowanie i zamieszczenie w BIP planu rozwoju Portu.
3. Podjęcie działań zmierzających do rozwoju działalności gospodarczej prowadzonej w Porcie oraz promocji takiej działalności.
4. Ustalenie danych dotyczących elementów stanowiących infrastrukturę portową objętą umową o zarządzanie Portem.
5. Przeprowadzanie pięcioletnich okresowych kontroli sprawdzenia stanu technicznego i przydatności do użytkowania budynku Bosmanatu.
6. Przeprowadzanie rocznych okresowych kontroli sprawdzania stanu technicznej sprawności budowli morskiej.
7. Założenie i prowadzenie odrębnej książki obiektu budowlanego dla budowli morskiej.
8. Wykonanie zaleceń z okresowych kontroli stanu technicznego budynku Bosmanatu.
9. Uzgodnienie z dyrektorem SAR oraz Komendantem PSP, a także dorowadzenie do zatwierdzenia w drodze decyzji przez Dyrektora UMS planu zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń wód portowych.
10. Poddanie planu gospodarowania odpadami konsultacjom z użytkownikami Portu.
11. Uzgodnienie z Dyrektorem UMS oraz doprowadzenie do zatwierdzenia w trybie decyzji administracyjnej przez Starostę Kamieńskiego planu gospodarowania odpadami ze statków.
12. Sporządzanie i przekazywanie Dyrektorowi UMS raportów obejmujących dane dotyczące funkcjonowania i stopnia wykorzystania portowych urządzeń odbiorczych.
13. Zapewnienie możliwości odróżnienia i wyodrębnienia wnoszonych opłat za odbiór odpadów ze statków.
14. Podjęcie skutecznych działań w celu doprowadzenia do zwrotu nienależnie wypłaconego wynagrodzenia Prezesowi MTBS.

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie

z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Szczecin, 8 lipca 2022 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie
Dyrektor

Kontroler
Katarzyna Kozłowska
specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

.....
podpis